

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ – ΚΩΔΙΚΩΝ – ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΩΝ – ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΞΕΛΙΞΕΩΝ

Έκδοση 4η (1/4/2017 – 30/9/2017)

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Όπως έχει επισημανθεί «...Το πρόβλημα της καλής νομοθέτησης ανακύπτει στην ελληνική έννομη τάξη υπό το πρίσμα, κυρίως, της πολυνομίας, των αλλεπάλληλων νομοθετικών επεμβάσεων, των αποσπασματικών ρυθμίσεων, των πρόσφατων καταιγιστικών και δραστικών μεταβολών και της ένταξης σημαντικών, πλην όμως ειδικού περιεχομένου, ρυθμίσεων σε νόμους με άσχετο ρυθμιστικό αντικείμενο (πρόκειται για τις γνωστές «... και άλλες διατάξεις», οι οποίες δεν έχουν καμία σχέση με το βασικό περιεχόμενο του νόμου όπως αυτό αποτυπώνεται στον τίτλο του· είναι η αντίστοιχη ελληνική πρακτική των περίφημων «cavaliers législatifs» της γαλλικής νομικής πράξης, την χρήση των οποίων κολάζει συστηματικά το Conseil constitutionnel στο πλαίσιο του προληπτικού ελέγχου της νομοπαραγωγικής διαδικασίας) (βλ. <https://www.prevedourou.gr/%CE%B7-%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%84%CE%B1%CE%B3%CE%AE-%CE%BA%CE%B1%CE%BD%CE%BF%CE%BD%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B1%CF%82-normativite-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%BD/>)

Για άλλη μία φορά παρατηρείται έντονα το φαινόμενο της θέσπισης διατάξεων που προβαίνουν σε τροποποίηση διατάξεων προσφάτως ψηφισθέντων. Επίσης, εύκολα παρατηρεί κανείς την ενασχόληση του νομοθέτη με ζητήματα που απασχολούν διαχρονικά, χωρίς ποτέ να λύνονται (δασικοί χάρτες, ασφαλιστικό, καταπολέμηση της φοροδιαφυγής).

(Σημ.: Όσοι συνάδελφοι επιθυμούν να συμμετάσχουν στην Επιτροπή καθώς και να συμβάλλουν στην προετοιμασία του Ενημερωτικού Δελτίου Νομοθετικών -Φορολογικών Εξελίξεων μπορούν να επικοινωνήσουν μαζί μου ηλεκτρονικά (dfinokaliotis@hotmail.com) ή τηλεφωνικά (2310530380 – 6944777231))

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής

Δημήτρης Φινοκαλιώτης

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ 1/4/2017- 30/9/2017

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ

Επιμέλεια:

Αγάπη Τάτση

Ευανθία Τσουκνίδα

Αθανασία Κοσμίδου

• **ΝΟΜΟΣ 4488/ΦΕΚ Α 137/13.9.2017**

Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις, ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων, δικαιώματα ατόμων με αναπηρίες και άλλες διατάξεις.

ΜΕΡΟΣ Α΄

• **Εθνική σύνταξη με λιγότερα από 15 έτη**

Η προϋπόθεση συμπλήρωσης 15 ετών ασφάλισης για την καταβολή της εθνικής σύνταξης δεν ισχύει για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης με τη συμπλήρωση χρόνου ασφάλισης μικρότερου των 15 ετών. Στην περίπτωση αυτή το ποσό της εθνικής σύνταξης δεν μπορεί να υπολείπεται αυτού που αντιστοιχεί στα 15 έτη ασφάλισης.

• **Αναζήτηση 5 ετών και προ του 2002**

Αν δεν προκύπτει χρόνος ασφάλισης (πραγματικός, πλασματικός, χρόνος προαιρετικής ασφάλισης ή άλλος που λογίζεται ως συντάξιμος), τουλάχιστον 5 ετών από 1.01.2002 μέχρι την έναρξη καταβολής της σύνταξης του υπαλλήλου-λειτουργού του Δημοσίου ή του στρατιωτικού, τότε, για τον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών αναζητείται χρόνος ασφάλισης (πραγματικός, πλασματικός, χρόνος προαιρετικής ή άλλος που λογίζεται ως συντάξιμος) και κατά το πριν την 1.1.2002 χρονικό διάστημα και μέχρι τη συμπλήρωση συνολικά έως 5 έτη ασφάλισης

• **Αναζήτηση 10 ετών και προ του 2002 (από 1.01.2021)**

Για συντάξεις με έναρξη καταβολής από 1.01.2021, αν δεν προκύπτει χρόνος ασφάλισης (πραγματικός, πλασματικός, χρόνος προαιρετικής ασφάλισης ή άλλος που λογίζεται ως συντάξιμος), τουλάχιστον 10 ετών από την 1.01.2002 μέχρι την έναρξη καταβολής της σύνταξης του υπαλλήλου-λειτουργού του Δημοσίου ή του στρατιωτικού, τότε για τον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών αναζητείται χρόνος ασφάλισης πραγματικός, πλασματικός, χρόνος προαιρετικής ή άλλος που λογίζεται ως συντάξιμος) και κατά το πριν την 1.1.2002 χρονικό διάστημα και μέχρι τη συμπλήρωση έως 10 ετών ασφάλισης.

- **Ανώτατο όριο ανταποδοτικής σύνταξης**

Το συνολικό ακαθάριστο ποσό της ανταποδοτικής σύνταξης δεν μπορεί να υπερβαίνει το ακαθάριστο ποσό των συντάξιμων αποδοχών.

- **Συντάξιμος, μετά από αναγνώριση, χρόνος της άδειας ανατροφής παιδιών**

Ως συντάξιμος χρόνος θεωρείται και ο χρόνος της άδειας άνευ αποδοχών ανατροφής παιδιών ηλικίας μέχρι 6 ετών, όπως αυτός ισχύει κάθε φορά και ο χρόνος της άδειας άνευ αποδοχών του ν. 3528/2007, υπό την προϋπόθεση της καταβολής από τον υπάλληλο των προβλεπόμενων ασφαλιστικών εισφορών.

- **Ανώτατη μείωση 30% της σύνταξης και στις πρόωρες γήρατος του Δημοσίου**

Το συνολικό ποσοστό της μείωσης της πρόωρης σύνταξης γήρατος, κατά τη μεταβατική περίοδο σταδιακής αύξησης των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης, δεν μπορεί να υπερβαίνει το 30%.

- **Αναστολή της σύνταξης στο Δημόσιο**

Η καταβολή της σύνταξης αναστέλλεται για όσο διάστημα ο δικαιούχος εκτίει περιοριστική της ελευθερίας ποινή μεγαλύτερη του 1ος έτους και εφόσον το αδίκημα για το οποίο καταδικάστηκε στρέφεται κατά του Δημοσίου ή ΝΠΔΔ. Στην περίπτωση αυτή, η σύνταξη μεταβιβάζεται στους τυχόν δικαιοδόχους αυτής σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις για συνταξιοδότηση λόγω θανάτου.

- **Προσωπική διαφορά εκτός εισφορών και εκτός συνταξιμικών αποδοχών**

Από 1.01.2017 οι συντάξιμες αποδοχές, επί των οποίων υπολογίζονται ασφαλιστικές εισφορές, για όσους υπηρετούν ή προσλαμβάνονται στο Δημόσιο με σχέση εργασίας δημοσίου δικαίου και αμείβονται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4472/2017, είναι οι μηνιαίες τακτικές αποδοχές της παρ. 10 του άρθρου 153 του ν. 4472/2017, με εξαίρεση την προσωπική διαφορά.

- **Απαράγραπτο το δικαίωμα της σύνταξης**

Το δικαίωμα στη σύνταξη είναι απαράγραπτο, τα δε οικονομικά αποτελέσματα που γεννώνται από την άσκηση του δικαιώματος αυτού ανατρέχουν στην ημερομηνία έναρξης καταβολής της σύνταξης.

ΜΕΡΟΣ Β΄

- **Αναζήτηση 5 ή 10 ετών (από 1.01.2021) και προ του 2002**

Αν δεν προκύπτει χρόνος ασφάλισης (πραγματικός, πλασματικός, χρόνος προαιρετικής ασφάλισης ή άλλος που λογίζεται ως συντάξιμος), τουλάχιστον 5 ετών από την 1.01.2002 και έως την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης, τότε για τον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών αναζητείται χρόνος ασφάλισης (πραγματικός, πλασματικός, χρόνος προαιρετικής ή άλλος που λογίζεται ως συντάξιμος) και κατά το πριν την 1.01.2002 χρονικό διάστημα και μέχρι τη συμπλήρωση έως 5 ετών ασφάλισης. Για αιτήσεις συνταξιοδότησης με έναρξη καταβολής από 1.01.2021, αν δεν

προκύπτει χρόνος ασφάλισης τουλάχιστον 10 ετών από την 1.01.2002 έως την έναρξη της συνταξιοδότησης, τότε για τον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών αναζητείται χρόνος ασφάλισης και κατά το πριν την 1.01.2002 χρονικό διάστημα και μέχρι τη συμπλήρωση έως 10 ετών ασφάλισης.

- **Αναγνώριση μέχρι 7 πλασματικών ετών για τους αγρότες με ευνοϊκότερους όρους**

Σύμφωνα με το άρθρο 9 του νέου ν. 4488/2017 που τροποποιεί το άρθρο 34 του ν. 4387/2016, η αναγνώριση του χρόνου της παρ. 5 του άρθρου 53 του ν. 3518/2006 εξακολουθεί να ισχύει. Οι ασφαλισμένοι καταβάλλουν μηνιαία εισφορά ύψους 20% επί του 70% του προβλεπόμενου (κατά την υποβολή της αίτησης) κατώτατου βασικού μισθού άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών.

- **Αυξημένες εισφορές για αυξημένες συντάξεις**

Παρέχεται η δυνατότητα στους αυτοαπασχολούμενους και ελεύθερους επαγγελματίες να επιλέξουν ως βάση υπολογισμού των εισφορών τους ποσό μεγαλύτερο από το μηνιαίο εισοδήμά τους, υπό την επιφύλαξη του ανώτατου ορίου ασφαλιστέου μηνιαίου εισοδήματος που καθορίζει ο ν. 4387/2016. Συγκεκριμένα, οι ασφαλισμένοι με αίτησή τους, που υποβάλλεται στον ΕΦΚΑ οποτεδήποτε, μπορούν να επιλέξουν ποσοστά υπολογιζόμενα επί ανώτερης βάσης υπολογισμού από εκείνη που προκύπτει βάσει του μηνιαίου εισοδήματός τους (άρθρο 11 του ν. 4488/2017).

Στην περίπτωση αυτή το ύψος της βάσης υπολογισμού, ο κλάδος υπέρ του οποίου θα εισφέρει, καθώς και το χρονικό διάστημα εφαρμογής της επιλέγεται από τους ασφαλισμένους με την ως άνω αίτησή τους, με την επιφύλαξη για το ανώτατο όριο ασφαλιστέου μηνιαίου εισοδήματος.

- **Επιστροφή αχρεωστήτως καταβληθεισών εισφορών**

Αχρεωστήτως καταβληθείσες εισφορές στον ΕΦΚΑ συμψηφίζονται με πάσης φύσεως καθυστερούμενες οφειλές, ρυθμισμένες ή μη, των δικαιούχων προς τον ΕΦΚΑ και τους τρίτους φορείς, για τους οποίους ο ΕΦΚΑ συνεισπράττει εισφορές.

- **Επαναπροσδιορισμός του τρόπου υπολογισμού της επικουρικής σύνταξης**

Τροποποιείται το άρθρο 42 του ν. 4052/2012 και επαναπροσδιορίζεται ο τρόπος υπολογισμού του ποσού της επικουρικής σύνταξης για τους έως 31.12.2013 ασφαλισμένους, οι οποίοι καταθέτουν αίτηση συνταξιοδότησης από την 1.1.2015 και εφεξής. Πιο συγκεκριμένα, το τμήμα της σύνταξης που αντιστοιχεί στον χρόνο ασφάλισης που έχει πραγματοποιηθεί έως και 31.12.2014, υπολογίζεται με βάση ποσοστό αναπλήρωσης, το οποίο για κάθε έτος ασφάλισης αντιστοιχεί σε ποσοστό 0,45% επί των συντάξιμων αποδοχών κάθε ασφαλισμένου που υπεβλήθησαν σε εισφορές υπέρ επικουρικής ασφάλισης.

Ως συντάξιμες αποδοχές νοούνται:

α) Για τους μισθωτούς, ο μέσος όρος μηνιαίων αποδοχών του ασφαλισμένου από το έτος 2002 έως και το έτος 2014. Ο μέσος αυτός όρος υπολογίζεται ως το ηλικίο της διαίρεσης του συνόλου των μηνιαίων αποδοχών του ασφαλισμένου

δια του χρόνου ασφάλισής του κατά το ανωτέρω χρονικό διάστημα. Ως σύνολο μηνιαίων αποδοχών που έλαβε ο ασφαλισμένος νοείται το άθροισμα των μηνιαίων αποδοχών που υπόκεινται σε εισφορές υπέρ επικουρικής ασφάλισης, για το αντίστοιχο χρονικό διάστημα. Για τον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών λαμβάνονται υπόψη οι αποδοχές του ασφαλισμένου για κάθε ημερολογιακό έτος, αναπροσαρμοζόμενες σύμφωνα με το άρθρο 8 του ν. 4387/2016.

β) Για τους αυτοαπασχολούμενους και τους ελεύθερους επαγγελματίες, το εισόδημα, το οποίο υπόκειται σε εισφορές υπέρ επικουρικής ασφάλισης του ασφαλισμένου από το έτος 2002 έως και το έτος 2014. Ως εισόδημα νοείται το ποσό που θα αποτελούσε το ασφαλιστέο μηνιαίο εισόδημα αν εκλαμβάνόταν ως μηνιαία εισφορά το ποσό που πράγματι καταβλήθηκε για κάθε μήνα ασφάλισης κατά το ανωτέρω χρονικό διάστημα.

Για τον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών λαμβάνεται υπόψη το εισόδημα του ασφαλισμένου για κάθε ημερολογιακό έτος, αναπροσαρμοζόμενο σύμφωνα με το άρθρο 8 του ν. 4387/2016.

Επιπροσθέτως, ορίζεται ότι αν για τον προσδιορισμό των συντάξιμων αποδοχών δεν προκύπτουν ασφαλιστικά στοιχεία από πραγματικό ή πλασματικό χρόνο ασφάλισης ή από προαιρετική ασφάλιση, για χρονικό διάστημα τουλάχιστον 5 ετών από το 2002 έως το 2014, τότε για τον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών του τμήματος της επικουρικής σύνταξης που αντιστοιχεί στο χρόνο ασφάλισης έως και το έτος 2014 αναζητούνται τα ασφαλιστικά στοιχεία και κατά το πριν το έτος 2002 χρονικό διάστημα μέχρι τη συμπλήρωση συνολικά 5 ετών.

- **Αποσύνδεση ασφάλισης από την ιδιότητα (μηχανικοί-δικηγόροι)**

Αποσυνδέεται η υποχρέωση υπαγωγής στην ασφάλιση του ΕΦΚΑ από την ιδιότητα του εγγεγραμμένου στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος (ΤΕΕ) ή του εγγεγραμμένου στον οικείο Δικηγορικό Σύλλογο. Όπως ορίζεται στο άρθρο 20 του νέου νόμου 4488/2017, οι αυτοαπασχολούμενοι που είναι εγγεγραμμένοι ή θα εγγραφούν στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (ΤΕΕ) υπάγονται στην ασφάλιση του ΕΦΚΑ, σύμφωνα με τις σχετικές νομοθετικές ρυθμίσεις του πρώην ΤΣΜΕΔΕ του ΕΤΑΑ και του ΕΤΕΑΕΠ, κατά τις διατάξεις του άρθρου 76 του ν. 4387/2016, από την ημερομηνία έναρξης άσκησης του επαγγέλματος στην αρμόδια ΔΟΥ και μέχρι τη διακοπή της επαγγελματικής δραστηριότητας και τη διαγραφή από τη ΔΟΥ.

Οι δικηγόροι που είναι εγγεγραμμένοι ή θα εγγραφούν στους οικείους Δικηγορικούς Συλλόγους και ασκούν ελεύθερο επάγγελμα υπάγονται στην ασφάλιση του ΕΦΚΑ, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του πρώην ΤΑΝ/ΕΤΑΑ και του ΕΤΕΑΕΠ, από την ημερομηνία έναρξης άσκησης του επαγγέλματος στην αρμόδια ΔΟΥ και μέχρι τη διακοπή της επαγγελματικής δραστηριότητας και τη διαγραφή από τη ΔΟΥ.

Η ισχύς των ανωτέρω αρχίζει αναδρομικά από την 1.01.2017. Ασφαλιστικές εισφορές που έχουν καταβληθεί και αφορούν σε περίοδο ασφάλισης από 1.01.2017 έως την ισχύ της ρύθμισης συμψηφίζονται ή επιστρέφονται, πλην των ασφαλιστικών εισφορών για υγειονομική περίθαλψη.

Τα πρόσωπα των παραγράφων 1 και 2 που έχουν υπαχθεί στην ασφάλιση του ΕΦΚΑ και του ΕΤΕΑΕΠ μέχρι την ισχύ του νέου ν. 4488/2017 και για τα οποία προκύπτει διακοπή της ασφάλισής τους στον ΕΦΚΑ και το ΕΤΕΑΕΠ, μπορούν

προαιρετικά να συνεχίσουν την ασφάλισή τους για το σύνολο των κλάδων ασφάλισης στους οποίους υπάγονταν μέχρι τη διακοπή της υποχρεωτικής τους ασφάλισης.

Στην περίπτωση αυτή η μηνιαία ασφαλιστική εισφορά υπολογίζεται με βάση το κατώτατο όριο μηνιαίου εισοδήματος για τους ασφαλισμένους άνω 5ετίας του άρθρου 39 του ν. 4387/2016.

Για την προαιρετική συνέχιση της ασφάλισης, υποβάλλεται δήλωση του ασφαλισμένου εντός προθεσμίας τριών (3) μηνών από την έναρξη ισχύος του νέου νόμου.

- **Παράταση χορήγησης αναπηρικής σύνταξης**

Παρατείνεται η χορήγηση της αναπηρικής σύνταξης για ένα ακόμα εξάμηνο εφόσον εκκρεμεί ιατρική κρίση ενώπιον των ΚΕΠΑ. Στις περιπτώσεις λήξης του συνταξιοδοτικού δικαιώματος λόγω αναπηρίας και εφόσον εκκρεμεί στις αρμόδιες υγειονομικές επιτροπές ΚΕΠΑ ιατρική κρίση, χωρίς υπαιτιότητα των ασφαλισμένων, το δικαίωμα συνταξιοδότησής τους λόγω αναπηρίας παρατείνεται για έξι (6) μήνες, με το ίδιο ποσό που ελάμβαναν οι συνταξιούχοι πριν από τη λήξη του δικαιώματος, εφόσον κατά το προηγούμενο χρονικό διάστημα είχαν κριθεί από την υγειονομική επιτροπή με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67%.

Εάν κριθεί από τις υγειονομικές επιτροπές των ΚΕΠΑ ότι αυτοί δεν φέρουν συντάξιμο ποσοστό αναπηρίας ή φέρουν μικρότερο ποσοστό αναπηρίας από το προγενεστερώς κριθέν, οι αχρεωστήτως καταβληθείσες παροχές αναζητούνται άτοκα, δια συμψηφισμού, με μηνιαία παρακράτηση 20% από τις τυχόν χορηγούμενες συνταξιοδοτικές παροχές, ενώ στην περίπτωση που δεν χορηγούνται παροχές, αναζητούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του ΚΕΔΕ.

Η ρύθμιση αυτή εφαρμόζεται και για όλα τα επιδόματα που χορηγούνται λόγω αναπηρίας, καθώς και για τις συντάξεις με αιτία την αναπηρία, ενώ παράλληλα παρατείνεται και η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη όσων emπίπτουν στο παρόν άρθρο. Η ισχύς των διατάξεων αυτών αρχίζει αναδρομικά από 1.07.2017.

- **ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΕΦΚΑ 28/20.06.2017**

ΘΕΜΑ: «Ένταξη στον Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (Ε.Φ.Κ.Α.) των απασχολούμενων στον ιδιωτικό τομέα με Έμμισθη Εντολή Δικηγόρων ασφαλισμένων του τ. Ε.Τ.Α.Α. - Τομέα Τ.Α.Ν.»

Οι έμμισθοι, κατά τον ορισμό του άρ. 42 του ν. 4193/2013 (Κώδικας Δικηγόρων), δικηγόροι οι οποίοι μέχρι 31/12/2016 λόγω ιδιότητας υπάγονταν στην ασφάλιση του Ε.Τ.Α.Α. - Τομέα Τ.Α.Ν. - ρητώς υπάγονται από 1.01.2017 στις ρυθμίσεις του άρθρου 38 του ν. 4387/2016. Σύμφωνα με το τελευταίο, βάση υπολογισμού των εισφορών αποτελούν οι πάσης φύσεως αποδοχές με εξαίρεση κοινωνικού χαρακτήρα έκτακτες παροχές και το ανώτατο όριο ασφαλιστέων αποδοχών για τον υπολογισμό της μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς των ασφαλισμένων και των εργοδοτών, από 1.01.2017, ανέρχεται στο ποσό των 5.860,80 ευρώ. Το εν λόγω ανώτατο όριο εφαρμόζεται και επί πολλαπλής μισθωτής απασχόλησης ή έμμισθης εντολής, όσον αφορά όμως μόνο στην εισφορά ασφαλισμένου. Οι διατάξεις του άρθρου 13 του ν. 1512/1985 που προβλέπουν την καταβολή εργοδοτικής εισφοράς σε δικηγόρους με έμμισθη εντολή καταργούνται από 1.01.2017.

Τέλος, οι δικηγόροι με έμμισθη εντολή δεν υπέχουν υποχρέωσης ασφάλισης στους συνεισπραττόμενους από το τ. Ι.Κ.Α. - Ε.Τ.Α.Μ. κλάδους ΑΝΕΡΓΙΑΣ (Ο.Α.Ε.Δ. - Λ.Α.Ε.Κ. Ο.Α.Ε.Δ. - Λ.Π.Ε.ΑΕ) Ο.Ε.Κ. (ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑ) & Ο.Ε.Ε. (ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ).

- **ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΕΦΚΑ 27/15.06.2017**

ΘΕΜΑ: «Παράλληλη ασφάλιση κατ' εφαρμογή των άρθρ. 17 παρ.1 και 36 παρ.1,2,6 και 7 του Ν. 4387/16»

Με την παρούσα εγκύκλιο ρυθμίζονται θέματα προσδιορισμού της βάσης υπολογισμού εισφορών στις περιπτώσεις άσκησης πολλαπλών/παράλληλων ασφαλιστέων δραστηριοτήτων/ιδιοτήτων μη μισθωτών ή μισθωτών – μη μισθωτών.

Ειδικότερα: α) Σε περίπτωση μισθωτής απασχόλησης και άσκησης ελεύθερου επαγγέλματος ή αυτοαπασχόλησης για τις οποίες προκύπτει υποχρέωση ασφάλισης στον ΕΦΚΑ βάσει των σχετικών διατάξεων του τ. ΙΚΑ – ΕΤΑΜ ή του Δημοσίου και του τ. ΟΑΕΕ ή του τ. ΕΤΑΑ αντίστοιχα, μηνιαία βάση υπολογισμού των πάσης φύσεως ασφαλιστικών εισφορών αποτελεί το άθροισμα του εισοδήματος από την παροχή των μισθωτών υπηρεσιών και του καθαρού φορολογητέου αποτελέσματος από την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας.

β) Σε περίπτωση μισθωτής απασχόλησης ή απασχόλησης στο Δημόσιο και άσκησης αγροτικής δραστηριότητας για την οποία προκύπτει υποχρέωση ασφάλισης στον ΕΦΚΑ βάσει σχετικών διατάξεων του τ. ΟΓΑ, ως βάση υπολογισμού των ασφαλιστικών εισφορών αποτελεί το άθροισμα του εισοδήματος από την παροχή μισθωτών υπηρεσιών και του καθαρού φορολογητέου αποτελέσματος από την αγροτική δραστηριότητα.

γ) Σε περίπτωση άσκησης περισσότερων της μίας μη μισθωτών επαγγελματικών δραστηριοτήτων/ιδιοτήτων για τις οποίες θα προέκυπτε υποχρέωση ασφάλισης σε τουλάχιστον δύο εκ των προϋφιστάμενων φορέων ΟΑΕΕ, ΟΓΑ, ΕΤΑΑ, μηνιαία βάση υπολογισμού των ασφαλιστικών εισφορών αποτελεί το άθροισμα του καθαρού φορολογητέου αποτελέσματος από έκαστη δραστηριότητα.

δ) Σε περίπτωση παράλληλης άσκησης μισθωτής εργασίας και πολλαπλών μη μισθωτών δραστηριοτήτων, ως βάση υπολογισμού των ασφαλιστικών εισφορών αποτελεί το άθροισμα του εισοδήματος από την παροχή των μισθωτών υπηρεσιών και του καθαρού φορολογητέου αποτελέσματος από έκαστη δραστηριότητα.

Επί παράλληλης μισθωτής απασχόλησης και ελεύθερου επαγγέλματος ή αυτοαπασχόλησης ή αγροτικής δραστηριότητας, για την εξεύρεση της βάσης υπολογισμού λαμβάνεται καταρχάς υπόψη το μηνιαίο εισόδημα από τη μισθωτή εργασία και σε αυτό προστίθεται το εισόδημα από την άσκηση του ελεύθερου επαγγέλματος ή της αυτοαπασχόλησης ή της αγροτικής δραστηριότητας. Επί παράλληλης άσκησης περισσότερων της μίας μη μισθωτών επαγγελματικών δραστηριοτήτων/ιδιοτήτων, για την εξεύρεση της βάσης υπολογισμού λαμβάνεται καταρχάς το μηνιαίο εισόδημα από τη βασική πηγή βιοπορισμού, ήτοι το υψηλότερο εισόδημα και σε αυτό προστίθεται το εισόδημα των λοιπών δραστηριοτήτων κατά φθίνουσα τάξη μεγέθους.

Σε όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις ως ανώτατο όριο μηνιαίου εισοδήματος λαμβάνεται το ποσό των 5.860,80 ευρώ και ως κατώτατο το ποσό των 586,08 ευρώ (ακόμη και αν πρόκειται για μισθωτό κάτω των 25 ετών ή για ελεύθερο

επαγγελματία ή αυτοαπασχολούμενο κάτω της 5ετίας ή για ασφαλισμένο που και για τις δύο εκ των πολλαπλών δραστηριοτήτων θεωρείται ότι είναι ασφαλισμένος κάτω της 5ετίας).

- **ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ 25599/1453/ΦΕΚ Β 1942/06.06.2017**

Τροποποίηση της αριθ. 61502/3399/30-12-2016 (ΦΕΚ Β' 4330) απόφασης του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης «Προσδιορισμός της βάσης υπολογισμού ασφαλιστικών εισφορών αυτοαπασχολούμενων και ελεύθερων επαγγελματιών από 1.1.2017».

Με την Υπουργική Απόφαση 25599/1453/ΦΕΚ Β' 1942/06.06.2017 τροποποιείται η υπ' αριθμόν 61502/3399/30-12-2016 (ΦΕΚ Β' 4330) απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και προσδιορίζεται ειδικότερα η βάση υπολογισμού ασφαλιστικών εισφορών αυτοαπασχολούμενων και ελεύθερων επαγγελματιών από 1.01.2017.

Ο γενικός κανόνας που ορίζεται σχετικά με τη βάση υπολογισμού ασφαλιστικών εισφορών των υπόχρεων καταβολής εισφορών που υπάγονται στην παρούσα απόφαση και στο άρθρο 39 του ν. 4387/2016 αποτελεί για το έτος 2017, το καθαρό φορολογητέο αποτέλεσμα από την ασκούμενη δραστηριότητα ή την ιδιότητα που δημιουργεί την υποχρέωση υπαγωγής στην ασφάλιση.

Αξιοπρόσεκτο σημείο της εν λόγω απόφασης αποτελεί η ρύθμιση που ορίζει ότι από 01.01.2018 και για κάθε επόμενο έτος, στη βάση υπολογισμού συμπεριλαμβάνονται και οι καταβλητέες ασφαλιστικές εισφορές, ενώ ειδικά για το έτος 2018, οι ασφαλιστικές εισφορές υπολογίζονται επί του ποσού που αντιστοιχεί στο 85% της βάσης προσδιορισμού των εισφορών.

Στη συνέχεια, η εν λόγω απόφαση προχωρά στην επιμέρους ρύθμιση υποπεριπτώσεων του γενικού κανόνα υπολογισμού των καταβαλλόμενων εισφορών ως εξής:

Για τις περιπτώσεις που η προσδιοριζόμενη βάση υπολογισμού των πάσης φύσεως ασφαλιστικών εισφορών είναι μικρότερη του ποσού που αντιστοιχεί στον κατώτατο βασικό μισθό άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών, καθώς και στις περιπτώσεις ζημιών ή μηδενικών κερδών ή υποχρεωτικής ασφάλισης λόγω ιδιότητας χωρίς άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας, ως μηνιαία βάση υπολογισμού των ασφαλιστικών εισφορών λαμβάνεται το ύψος του κατώτατου βασικού μισθού άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών. Στο αυτό ύψος διαμορφώνεται η βάση υπολογισμού των πάσης φύσεως ασφαλιστικών εισφορών για τους δικηγόρους που βρίσκονται σε αναστολή άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας και για τους υγειονομικούς που απασχολούνται χωρίς αμοιβή της παρ. 4 του άρθρου 18 του ν. 3232/2004.

Αντίστοιχα, για τις περιπτώσεις που η προσδιοριζόμενη βάση υπολογισμού των πάσης φύσεως ασφαλιστικών εισφορών είναι μεγαλύτερη του ποσού που αντιστοιχεί στο δεκαπλάσιο του κατώτατου βασικού μισθού άγαμου

μισθωτού άνω των 25 ετών, ως μηνιαία βάση υπολογισμού των ασφαλιστικών εισφορών λαμβάνεται το ύψος του δεκαπλάσιου του προβλεπόμενου κατώτατου βασικού μισθού άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών.

Ειδικότερα, για τα πρόσωπα, τα οποία υπάγονται ή θα υπάγονταν στην ασφάλιση του ΕΤΑΑ, καθώς και για τους αυτοαπασχολούμενους αποφοίτους σχολών ανώτατης εκπαίδευσης, που είναι εγγεγραμμένοι σε επιστημονικούς συλλόγους ή επιμελητήρια που έχουν τη μορφή νπδδ, η ελάχιστη μηνιαία βάση υπολογισμού των ασφαλιστικών εισφορών για τα πέντε πρώτα χρόνια ασφάλισης καθορίζεται στο 70% επί του προβλεπόμενου κατώτατου βασικού μισθού άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών.

Στις περιπτώσεις που κάποιο από τα πρόσωπα του άρθρου 1 της παρούσας, καταβάλλει ασφαλιστικές εισφορές κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 38 του ν. 4387/2016 ως μισθωτός, μηνιαία βάση υπολογισμού των πάσης φύσεως ασφαλιστικών εισφορών αποτελεί το άθροισμα του εισοδήματος από την παροχή των μισθωτών υπηρεσιών και του καθαρού φορολογητέου αποτελέσματος από τη δραστηριότητα του άρθρου 1, με την επιφύλαξη των ειδικότερων ρυθμίσεων του άρθρου 38 του ν. 4387/2016. Για την εξεύρεση της βάσης υπολογισμού στις περιπτώσεις αυτές λαμβάνεται καταρχάς υπόψη το μηνιαίο εισόδημα από την παροχή της μισθωτής υπηρεσίας και σε αυτό προστίθεται το εισόδημα των άλλων δραστηριοτήτων κατά φθίνουσα τάξη μεγέθους, ώστε η βάση υπολογισμού, όπως προκύπτει από την άθροιση των επιμέρους εισοδημάτων, να μην υπολείπεται της ελάχιστης μηνιαίας βάσης υπολογισμού και να μην ξεπερνά το δεκαπλάσιο του προβλεπόμενου κατώτατου βασικού μισθού άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών.

Όταν ο ασφαλισμένος έχει πολλαπλή δραστηριότητα, η κάθε μία εκ των οποίων δημιουργεί υποχρέωση υπαγωγής στην ασφάλιση ως μηνιαία βάση υπολογισμού υπολογίζεται το άθροισμα του καθαρού φορολογητέου αποτελέσματος από έκαστη δραστηριότητα. Στις περιπτώσεις αυτές, καταρχάς λαμβάνεται το σύνολο του καθαρού φορολογητέου εισοδήματος από τη δραστηριότητα που προκύπτει ότι αποτελεί τη βασική πηγή βιοπορισμού και σε αυτό προστίθεται το εισόδημα των άλλων δραστηριοτήτων κατά φθίνουσα τάξη μεγέθους.

Η βάση υπολογισμού προκύπτει από το πιο πρόσφατο εκκαθαρισμένο φορολογικό έτος ενώ τυχόν διαφορά προκύπτουσα μετά από τον υπολογισμό των προβλεπόμενων ασφαλιστικών εισφορών βάσει του πραγματικού εισοδήματος του προηγούμενου φορολογικού έτους αναζητείται και συμπληφίζεται ισομερώς κατανεμημένη σε μηνιαία βάση έως τον Δεκέμβριο εκάστου έτους. Σε περίπτωση δε μη υποβολής εκ μέρους του υπόχρεου φορολογικής δήλωσης, οι οφειλόμενες ασφαλιστικές εισφορές υπολογίζονται προσωρινά επί της βάσης της ανωτέρω ρύθμισης, έως ότου καταστεί δυνατός ο εντοπισμός του φορολογητέου εισοδήματος.

Τέλος η εν λόγω Υπουργική Απόφαση περιέχει ρυθμίσεις και για όσους προβαίνουν για πρώτη φορά από 01.01.2017 και μετά σε έναρξη εργασιών ή δραστηριοτήτων. Για τους εν λόγω ασφαλισμένους η μηνιαία βάση υπολογισμού των πάσης φύσεως ασφαλιστικών τους εισφορών για τους μήνες που μεσολαβούν από το μήνα της έναρξης εργασιών έως το Δεκέμβριο του ίδιου έτους, αποτελεί το ποσό που αντιστοιχεί στο βασικό μισθό άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών.

- **ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ Φ. 80000/οικ.21628/936 ΦΕΚ Β 1721/18.05.2017**

Προαιρετική συνέχιση της ασφάλισης.

Η παρούσα Υπουργική Απόφαση παρέχει διευκρινίσεις για την κατ' άρθρα 18 και 34 του ν. 4387/2016 προαιρετική συνέχιση της ασφάλισης, ρυθμίζοντας κυρίως τα υπακτέα πρόσωπα και τις προϋποθέσεις υπαγωγής σ' αυτήν, τον τρόπο υπολογισμού των εισφορών, την έναρξη, την αναστολή, τη διακοπή/λήξη και την απώλεια του δικαιώματος συνέχισης της προαιρετικής ασφάλισης.

Δικαίωμα προαιρετικής συνέχισης της ασφάλισης έχουν τα πρόσωπα του άρθρου 4 παρ. 1 του ν. 4387/2016, καθώς και οι ασφαλισμένοι φορέων, κλάδων και λογαριασμών που εντάσσονται στον ΕΦΚΑ. Η προαιρετική ασφάλιση πραγματοποιείται για την κύρια σύνταξη ή/και επικουρική ή/και για ασθένεια σε είδος και σε χρήμα.

Επισημαίνεται δε, ότι δυνατότητα προαιρετικής συνέχισης της ασφάλισης έχει κάθε πρόσωπο εκ των ανωτέρω, εφόσον συγκεντρώνει σωρευτικά τις κάτωθι προϋποθέσεις:

α) Έχει πραγματοποιήσει στην υποχρεωτική ασφάλιση τουλάχιστον πέντε έτη ή 1.500 ημέρες, εκ των οποίων τουλάχιστον ένα έτος ή 300 ημέρες εντός της τελευταίας πριν την υποβολή της αίτησης πενταετίας και υποβάλλει τη σχετική αίτησή του μέσα σε προθεσμία 12 μηνών από την τελευταία ασφάλισή του σε φορέα, τομέα, κλάδο ή λογαριασμό κύριας ασφάλισης ή έχει πραγματοποιήσει οποτεδήποτε στην υποχρεωτική ασφάλιση δέκα έτη ή 3.000 ημέρες ασφάλισης, ανεξάρτητα από τον χρόνο υποβολής της αίτησης για προαιρετική συνέχιση της ασφάλισης,

β) έχει διακόψει ή διακόπτει την υποχρεωτική ασφάλιση στον ΕΦΚΑ,

γ) κατά την υποβολή της αίτησης ο ασφαλισμένος δεν είναι ανάπηρος κατά την έννοια του άρθρου 28 παρ. 5 στοιχ. β' του ν. 1846/1951,

δ) ειδικά ο αυτοαπασχολούμενος και ο ασφαλισμένος του πρώην ΟΓΑ δεν πρέπει να έχει οφειλή από οποιαδήποτε αιτία προς τον ασφαλιστικό φορέα ή σε περίπτωση οφειλής, να έχει υπαχθεί σε καθεστώς ρύθμισης της οποίας οι όροι τηρούνται καθ' όλη τη διάρκεια της προαιρετικής συνέχισης της ασφάλισης.

Στην προαιρετική συνέχιση της ασφάλισης, το ποσοστό της μηνιαίας εισφοράς υπολογίζεται εν γένει επί του μέσου όρου του εισοδήματος επί του οποίου καταβλήθηκαν ασφαλιστικές εισφορές κατά το τελευταίο δωδεκάμηνο πριν τη διακοπή της υποχρεωτικής ασφάλισης.

Ο ασφαλισμένος που κατά τη λήξη του τελευταίου δωδεκάμηνου υποχρεωτικής ασφάλισής του υπάγεται σε πλέον του ενός ενταχθέντες φορείς του ΕΦΚΑ, δύναται να επιλέξει τον ενταχθέντα φορέα στον οποίο θα υπαχθεί στην προαιρετική συνέχιση της ασφάλισης.

Η προαιρετική ασφάλιση διακόπτεται/λήγει: α) με αίτηση του ασφαλισμένου, από την πρώτη του επομένου μήνα της υποβολής της, β) με τη συνταξιοδότηση λόγω γήρατος ή επ' αόριστον αναπηρίας του ασφαλισμένου, γ) με την ανάληψη εργασίας ή δραστηριότητας ή απόκτηση ιδιότητας ασφαλιστέας στον ΕΦΚΑ και δ) με τον θάνατο του ασφαλισμένου.

- **ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ οικ. 22528/430 ΦΕΚ Β 1721/18.05.2017**

Καθιέρωση της υποχρεωτικής καταβολής από τους εργοδότες των αποδοχών των εργαζομένων στον ιδιωτικό τομέα, μέσω τραπεζικού λογαριασμού.

Με την υπουργική απόφαση υπ' αρ. 2258/430 (ΦΕΚ Β' 1721/18.05.2017) προβλέπεται από 01.06.2017 η υποχρεωτική από τους εργοδότες καταβολή των αποδοχών των εργαζομένων στον ιδιωτικό τομέα αποκλειστικά στους τραπεζικούς λογαριασμούς των δικαιούχων μισθωτών.

- **ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ Φ.ΕΦΚΑ/οικ.22424/861/ΦΕΚ Β 1720/18.05.2017**

Κανονισμός Οικονομικής Οργάνωσης και Λογιστικής Λειτουργίας του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (Ε.Φ.Κ.Α.)

Με την Υπουργική Απόφαση Φ.ΕΦΚΑ/οικ.22424/861/ΦΕΚ Β' 1720/18.05.2017 θεσπίζεται ο Κανονισμός που διέπει την Οικονομική Οργάνωση και τη Λογιστική Λειτουργία του ΕΦΚΑ. Σύμφωνα με τις διατάξεις της, η οικονομική και λογιστική λειτουργία του ΕΦΚΑ διέπεται από τις διατάξεις του ν. 4270/2014 κατά το μέρος που αφορά τους Φορείς Γενικής Κυβέρνησης, του ν. 4446/2016, του π.δ. 80/2016 και του παρόντος Κανονισμού, ενώ η εποπτεία και ο έλεγχος του, ασκείται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Ο φορέας του ΕΦΚΑ συγκροτείται από έναν Κλάδο Κύριας Ασφάλισης και Λοιπών Παροχών και στον ίδιο εντάσσεται με οικονομική και λογιστική αυτοτέλεια το Κέντρο Είσπραξης Ασφαλιστικών Οφειλών (ΚΕΑΟ). Η διαχείριση των οικονομικών του διέπεται από τις γενικές αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης, ενώ το οικονομικό έτος του ταυτίζεται με τη λογιστική χρήση του (01.01 έως 31.12).

Στο δεύτερο κεφάλαιο (άρθρα 4 - 25), ρυθμίζονται τα ειδικότερα ζητήματα που αφορούν τον προϋπολογισμό του φορέα. Συνοπτικά τα Έσοδα και Έξοδα του Οργανισμού, προσδιορίζονται για κάθε οικονομικό έτος από τον Προϋπολογισμό, ο οποίος αποτελείται τόσο από τον Προϋπολογισμό του Κλάδου Κύριας Ασφάλισης και Λοιπών Παροχών, όσο και από τον Προϋπολογισμό του Κέντρου Είσπραξης Ασφαλιστικών Οφειλών (ΚΕΑΟ).

Ειδική αναφορά κάνει η εν λόγω Υπουργική Απόφαση στις πιστώσεις και τα έξοδα που αναγράφονται στον Προϋπολογισμό του ΕΦΚΑ, αλλά και στον τρόπο δικαιολόγησης, εκκαθάρισης και εγγραφής τους. Αναλύεται ο τρόπος έκδοσης και θεώρησης των χρηματικών ενταλμάτων με βάση τα οποία πληρώνονται οι δαπάνες που εκκαθαρίζονται από την Οικονομική Υπηρεσία του ΕΦΚΑ. Ο Προϊστάμενος του αρμόδιου τμήματος του Φορέα, είναι αρμόδιος να παραλάβει το χρηματικό ένταλμα ή άλλο τίτλο πληρωμής, που εξέδωσε η Οικονομική Υπηρεσία του, και να το ελέγξει με προσωπική ευθύνη να ελέγχει αυτό, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Σύμφωνα με τον Κανονισμό, έσοδα του προϋπολογισμού αποτελούν τα ποσά που προβλέπεται να εισπραχθούν κατά κωδικό αριθμό στη διάρκεια του οικονομικού έτους στο οποίο αυτός αναφέρεται, ανεξάρτητα από τη χρονική περίοδο

που προέρχονται. Τα έσοδα λογιστικοποιούνται μόλις βεβαιωθούν, ανεξάρτητα από το χρόνο είσπραξής τους, ενώ τυχόν βεβαιωμένες δικαστικές απαιτήσεις του ΕΦΚΑ, από το Δημόσιο ή Ν.Π.Δ.Δ., Ν.Π.Ι.Δ. ή Φ.Κ.Α. ή από Φυσικά Πρόσωπα, επιβαρύνονται με τον νόμιμο τόκο και τόκο υπερημερίας από την ημερομηνία επίδοσης της αγωγής, με την επιφύλαξη ειδικότερης διάταξης.

Η βεβαίωση των εσόδων από ασφαλιστικές εισφορές θεωρείται ότι έχει πραγματοποιηθεί με τη χρέωση της οφειλής του οφειλέτη στους τηρούμενους από τον ΕΦΚΑ σχετικούς λογαριασμούς και η είσπραξη των εσόδων ενεργείται δυνάμει νομίμων τίτλων των οργάνων είσπραξης. Αξίζει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με την απόφαση αυτή η καταβολή των εισφορών από τους ασφαλισμένους του ΕΦΚΑ δύναται να γίνεται: στα γραφεία των ΕΛΤΑ με το σύστημα της ταχυπληρωμής, στα υποκαταστήματα των Τραπεζών ή σε Ν.Π.Δ.Δ. με τα οποία ο Οργανισμός συνάπτει σύμβαση ή με ηλεκτρονικά μέσα.

Επιπλέον, ο Κανονισμός ορίζει ότι, οι υπέρ του ΕΦΚΑ ασφαλιστικές εισφορές, σε περίπτωση καθυστέρησης πέραν από τη λήξη της προθεσμίας καταβολής τους, επιβαρύνονται με πρόσθετα τέλη και λοιπές επιβαρύνσεις, όπως αυτά εκάστοτε ισχύουν. Η μείωση των βεβαιωθέντων εσόδων του ΕΦΚΑ που προκύπτει με βάση διάταξη νόμου ή απόφαση αρμοδίου Δικαστηρίου ή Επιτροπής ή άλλης Διοικητικής Αρχής, ενεργείται με απόφαση του Προϊσταμένου της αρμόδιας Διεύθυνσης, μετά από σχετική έκθεση εκκαθάρισης των βεβαιωθέντων εσόδων, που συντάσσεται από τις αρμόδιες υπηρεσίες που έχουν εκδώσει τον τίτλο, με τον οποίο βεβαιώθηκε το σχετικό ποσό.

Επίσης, επισημαίνεται ότι στις περιπτώσεις είσπραξης ποσών αχρεωστήτως, η επιστροφή αυτών γίνεται με αίτηση του δικαιούχου, με απόφαση του Προϊσταμένου της αρμόδιας Διεύθυνσης μετά από σχετική έκθεση εκκαθάρισης, που συντάσσεται από τις αρμόδιες υπηρεσίες που έκαναν την είσπραξη. Στις περιπτώσεις επιστροφής ποσών, η αρμόδια υπηρεσία του Φορέα καταβάλλει, με χρηματικό ένταλμα στο δικαιούχο το επιστρεφόμενο ποσό, μετά από απόφαση του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Οικονομικών Διαχείρισης του ΕΦΚΑ και ενημερώνει το αρμόδιο τμήμα να προβεί σε παρακράτηση του σχετικού ποσού από τις εισπράξεις του μήνα. Ωστόσο, στην περίπτωση που ο δικαιούχος ποσού που επιστρέφεται είναι οφειλέτης του ΕΦΚΑ για χρέος ληξιπρόθεσμο, γίνεται συμψηφισμός με απόφαση του Προϊσταμένου της αρμόδιας Υπηρεσίας, είτε κατόπιν πρότασης του οφειλέτη, είτε οίκοθεν από τον Ε.Φ.Κ.Α.

Στο τρίτο κεφάλαιο της ως άνω Υπουργικής Απόφασης ρυθμίζονται τα ζητήματα που προκύπτουν σχετικά με τη διάθεση των πιστώσεων και την έκδοση επιτροπικών ενταλμάτων, αλλά και τις υποχρεώσεις και τις ευθύνες των δευτερευόντων διατακτών. Διευκρινίζεται ότι το Δ.Σ. του ΕΦΚΑ, ως κύριος διατάκτης αυτού, διαθέτει τις αναγραφόμενες στο Γενικό Προϋπολογισμό πιστώσεις, τις οποίες δύναται να μεταβιβάζει με επιτροπικά εντάλματα στα όργανα έγκρισης δαπανών (δευτερεύοντες διατάκτες) των Περιφερειακών Διευθύνσεων. Τα καθήκοντα του διατάκτη των δαπανών είναι ασυμβίβαστα προς τα καθήκοντα του εκκαθαριστού αυτών.

Στη συνέχεια της απόφασης, αναλύεται η έννοια και η εποπτεία των υπολόγων της υπηρεσίας του ΕΦΚΑ, οι ευθύνες τους και ο καταλογισμός αυτών.

Στο έβδομο κεφάλαιο περιλαμβάνονται ειδικότερα ζητήματα σχετικά με τα λογιστικά βιβλία, τα παραστατικά στοιχεία, τα είδη και το περιεχόμενο των ενταλμάτων πληρωμής, τα αποδεικτικά είσπραξης, τα δικαιολογητικά στοιχεία για την έκδοση αυτών, καθώς και ο τρόπος που εγγράφονται τα ως άνω στοιχεία στα λογιστικά βιβλία του ΕΦΚΑ. Ως προς την αποδεικτική ισχύ των ως άνω εγγράφων αξίζει να σημειωθεί ότι τα θεωρημένα και τηρούμενα από τον Φορέα βιβλία

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

είναι δημόσια έγγραφα με πλήρη αποδεικτική ισχύ υπέρ αυτών, το δε κύρος των στοιχείων τους δεν μπορεί να αμφισβητηθεί, εκτός εάν κριθούν ανεπαρκή ή ανακριβή μετά από έλεγχο των αρμοδίων οργάνων. Απόσπασμα των βιβλίων αυτών υπογεγραμμένο από τον προϊστάμενο της αρμόδιας υπηρεσίας του Ε.Φ.Κ.Α. ή το εξουσιοδοτημένο για το σκοπό αυτό όργανο, αποτελεί πλήρη απόδειξη ενώπιον των δικαστηρίων και κάθε άλλης Αρχής.

Αξίζει να επισημανθεί ότι, η παραγραφή απαιτήσεων προς τον ΕΦΚΑ, οι κατασχέσεις και οι εκχωρήσεις ρυθμίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του ισχύοντος Δημοσίου Λογιστικού και συγκεκριμένα των άρθρων 136 έως 145 του ν. 4270/2014 όπως ισχύει κάθε φορά.

Τέλος, στην εν λόγω Υπουργική Απόφαση ρυθμίζεται ειδικότερα ο τρόπος οργάνωσης των οικονομικών υπηρεσιών του ΕΦΚΑ που αποτελούν και το αρμόδιο υπηρεσιακό όργανο για την επιμελή και υπεύθυνη εκτέλεση των αποφάσεων του Δ.Σ. για την οικονομική διοίκηση, διαχείριση και λογιστική λειτουργία του. Προσδιορίζονται αναλυτικά οι υποχρεώσεις αλλά και θεμελιώνεται η δυνατότητα σύναψης συμβάσεων για λογαριασμό του φορέα, ο τύπος αυτών και η διαδικασία σύναψής τους.

Τέλος, στα άρθρα 82 επόμενα συμπεριλαμβάνονται οι μεταβατικές ρυθμίσεις και καθορίζεται ο τρόπος λειτουργίας του ΕΦΚΑ κατά το διάστημα της οικονομικής δραστηριότητας μέχρι την κατάργηση της Διεύθυνσης Διαχείρισης Οικονομικών των εντασσόμενων Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης. Έτσι οι λογαριασμοί ταμιακής διαχείρισης των Φορέων, Κλάδων, Τομέων και Λογαριασμών που εντάσσονται στον ΕΦΚΑ εξακολουθούν να τηρούνται μόνο για κατάθεση εισφορών που αφορούν χρονικά διαστήματα έως 31/12/2016. Ως έναρξη εφαρμογής του παρόντος Κανονισμού ορίζεται η 1/1/2017 με την επιφύλαξη διαφορετικής ρύθμισης σε άλλες διατάξεις.

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ

Επιμέλεια:

Βιργινία Κακάλη

Δημήτρης Φινοκαλιώτης

Δήμος Ψαρρής

- **ΝΟΜΟΣ 4484/ΦΕΚ Α 110/01.08.2017**

Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/881 και άλλες διατάξεις

- **ΝΟΜΟΣ 4474/ΦΕΚ Α 80/07.06.2017**

Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας (ΕΕ) 2015/2376 και άλλες διατάξεις

Οι οδηγίες 2015/2376 και 2016/881 αποτελούν τροποποίηση της οδηγίας 2011/16/ΕΕ σχετικά με την αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών στον τομέα της φορολογίας. Τόσο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (6/12/2012) όσο και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (22/5/2013) έχουν τονίσει την ανάγκη επέκτασης της αυτόματης ανταλλαγής πληροφοριών σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο με σκοπό την καταπολέμηση της φορολογικής απάτης, της φοροδιαφυγής αλλά και της φοροαποφυγής.

(Για το θέμα της ανταλλαγής πληροφοριών στα πλαίσια της καταπολέμησης της φοροδιαφυγής βλ. και Ελένη Λ. Θεοχαροπούλου, Φορολογική Διαφάνεια και Ανταλλαγή Πληροφοριών, εκδόσεις Αφοί Κυριακίδη, 2016).

- **ΑΠΟΦΑΣΗ ΠΟΛ 1056/ΦΕΚ Β 1325/19.04.2017**

Εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 15 του ν.3091/2002 (330 Α') για τον ειδικό φόρο επί των ακινήτων - απαιτούμενα δικαιολογητικά και διαδικασία χορήγησης των απαλλαγών.

Αν και η ΠΟΛ αφορά την διαδικασία υποβολής δικαιολογητικών για την χορήγησης απαλλαγής από τον ειδικό φόρο ακινήτων του ν. 3091/2002, αξίζει να σημειωθεί ότι πρόσφατα το Συμβούλιο της Επικρατείας έκρινε τις σχετικές διατάξεις συνταγματικές. Ειδικότερα, με την υπ' αριθ. 2810/2017 Απόφαση του Β' Τμήματος του ΣτΕ (7μ) έγινε δεκτό ότι η επιβολή του εν λόγω φόρου, που έφτασε και στο 15% της αξίας του ακινήτου, δεν αντίκειται στο Σύνταγμα και την ΕΣΔΑ.

ΠΟΙΝΙΚΟ

Επιμέλεια: Χρήστος Παπουτσής

- **ΝΟΜΟΣ 4489 ΦΕΚ Α 140/21.09.2017**

Ευρωπαϊκή εντολή έρευνας στις ποινικές υποθέσεις - Εναρμόνιση της νομοθεσίας με την Οδηγία 2014/41/ΕΕ και άλλες διατάξεις

Με το νόμο 4489/2017, ο οποίος δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 140 Α/21.9.2017, ενσωματώνεται στην εθνική έννομη τάξη η Οδηγία 2014/41/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 3ης Απριλίου 2014 για την ευρωπαϊκή εντολή έρευνας σε ποινικές υποθέσεις (L' 130). Σκοπός του νόμου και της Οδηγίας είναι η διευκόλυνση μεταξύ των κρατών, αναφορικά με έρευνες των αρμόδιων αρχών σε ποινικές υποθέσεις, οι οποίες λόγω της πολυπλοκότητάς τους καθιστούν απαραίτητη τη διακρατική συνεργασία.

Στο άρθρο 2 καθιερώνεται η Ευρωπαϊκή Εντολή Έρευνας (ΕΕΕ), η οποία συνιστά δικαστική απόφαση ή απόφαση εκδιδόμενη ή επικυρωμένη από δικαστική αρχή κράτους – μέλους της ΕΕ, το οποίο αποτελεί και το κράτος έκδοσης της ΕΕΕ. Σκοπός της τελευταίας είναι η εκτέλεση ενός ή περισσότερων ερευνητικών μέτρων σε άλλο κράτος μέλος, ήτοι το κράτος εκτέλεσης, για τη λήψη αποδεικτικών στοιχείων, με βάση την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης και υπό την προϋπόθεση της τήρησης των θεμελιωδών δικαιωμάτων και αρχών της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στο άρθρο 3 παρατίθενται οι βασικοί ορισμοί του νόμου, στους οποίους συμπεριλαμβάνεται ο ορισμός της αρχής έκδοσης της ΕΕΕ, στην οποία συμπεριλαμβάνονται τόσο δικαστικά όργανα όσο και κάθε αρμόδια ανακριτική αρχή. Στο άρθρο 4 οριοθετείται το ευρύ πεδίο εφαρμογής της ΕΕΕ, από το οποίο εξαιρείται κατά κανόνα η σύσταση κοινής ομάδας έρευνας, ενώ στο άρθρο 5 παρατίθενται τα είδη διαδικασιών στο πλαίσιο των οποίων εκδίδονται ΕΕΕ, με αναφορά ποινικών και διοικητικών διαδικασιών.

Στο Κεφάλαιο Β, το οποίο αφορά την έκδοση και διαβίβαση ΕΕΕ, ορίζονται οι δικαστικές και ανακριτικές αρχές, οι οποίες έχουν την αρμοδιότητα έκδοσης μιας ΕΕΕ (άρθρο 6). Η έκδοση μιας ΕΕΕ γίνεται είτε αυτεπαγγέλτως, είτε κατόπιν αίτησης του υπόπτου ή κατηγορουμένου, υπό την προϋπόθεση ότι είναι αναγκαία και ανάλογη με τους σκοπούς των ποινικών ή διοικητικών διαδικασιών, με λήψη υπόψη της προστασίας των δικαιωμάτων του υπόπτου και μόνο αν τα αιτούμενα ερευνητικά μέτρα που αναφέρονται στην ΕΕΕ θα μπορούσαν να είχαν διαταχθεί, υπό τις ίδιες προϋποθέσεις, σε παρόμοια εσωτερική υπόθεση (άρθρο 7). Κατά συνέπεια, η έκδοση μιας ΕΕΕ δεν είναι αυτονόητη και πρέπει να αποτελεί προϊόν ελέγχου τήρησης των νόμιμων προϋποθέσεων.

Στο άρθρο 8 παρατίθενται τα απαιτούμενα στοιχεία μιας ΕΕΕ σύμφωνα με το παράρτημα Α' του νόμου, η οποία μάλιστα επιδέχεται και συμπλήρωση (άρθρο 10), ενώ η διαβίβαση της ΕΕΕ στο κράτος εκτέλεσης γίνεται με κάθε πρόσφορο μέσο (άρθρο 9).

Στο Γ' Κεφάλαιο εμπεριέχονται οι διαδικασίες και διασφαλίσεις εκτέλεσης ΕΕΕ στην Ελλάδα, οι οποίες υπάγονται στην αρμοδιότητα του Εισαγγελέα Εφετών (άρθρο 11), ο οποίος ελέγχει τη συμβατότητα της με τη νομοθεσία, και σε περίπτωση μη πλήρωσης των προϋποθέσεων, διαβουλεύεται με την αρχή της έκδοσης για τη δυνατότητα ανάκλησης της ΕΕΕ εκ μέρους της. Σε κάθε περίπτωση ο Εισαγγελέας Εφετών έχει τη δυνατότητα επιλογής εναλλακτικού ερευνητικού μέτρου (άρθρο 12), όταν το ερευνητικό μέτρο που αναφέρεται στην ΕΕΕ δεν προβλέπεται στην εσωτερική νομοθεσία, ή το ερευνητικό μέτρο που αναφέρεται στην ΕΕΕ δεν προβλέπεται για παρόμοια εσωτερική υπόθεση. Τέτοια δυνατότητα κατά κανόνα δεν υφίσταται στις περιπτώσεις α) απόκτησης πληροφοριών ή αποδεικτικών μέσων που βρίσκονται ήδη στην κατοχή των ελληνικών αρχών εκτέλεσης, εφόσον αυτά θα μπορούσαν να έχουν αποκτηθεί στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας ή για τους σκοπούς της ΕΕΕ, β) απόκτησης πληροφοριών που περιέχονται σε βάσεις δεδομένων, τις οποίες τηρούν αστυνομικές ή δικαστικές αρχές και στις οποίες έχει άμεση πρόσβαση η αρχή εκτέλεσης στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας, γ) εξέτασης μάρτυρα, θύματος, υπόπτου ή τρίτου διαδίκου στο ελληνικό έδαφος, δ) οποιουδήποτε μη καταναγκαστικού μέτρου κατά την εσωτερική νομοθεσία, ε) ταυτοποίησης προσώπου το οποίο είναι συνδρομητής σε συγκεκριμένο αριθμό τηλεφώνου ή συνδέεται με ορισμένη διεύθυνση ΙΡ.

Επίσης κατ' εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας, ο Εισαγγελέας Εφετών μπορεί να προσφύγει σε λιγότερο επαχθές ερευνητικό μέτρο αν έχει το ίδιο αποτέλεσμα με αυτό που ορίζει η ΕΕΕ.

Στο άρθρο 13 ορίζονται οι λόγοι μη αναγνώρισης ή μη εκτέλεσης της ΕΕΕ από την αρχή εκτέλεσης, ιδίως σε περίπτωση ασυλίας, προνομίου ή εξαιρέσεως δικαιοδοσίας ή βλάβης των συμφερόντων εθνικής ασφαλείας. Το ίδιο ισχύει αυτονόητα στην περίπτωση της αρχής *ne bis in idem*, ενώ όταν η ΕΕΕ αφορά φορολογικά, τελωνειακά ή τραπεζικά εγκλήματα, η αναγνώριση ή η εκτέλεσή της δεν μπορεί να απορριφθεί από την αρχή εκτέλεσης με την αιτιολογία ότι η ελληνική νομοθεσία δεν προβλέπει αντίστοιχο φόρο ή δασμό ή ίδια ρύθμιση με εκείνη του κράτους έκδοσης ως προς τα φορολογικά, τελωνειακά ή τραπεζικά ζητήματα.

Η προθεσμία για την αναγνώριση ή εκτέλεση της ΕΕΕ είναι το αργότερο 30 ημέρες, ενώ επιτρέπεται και έκτακτη παράταση 30 ημερών για την έκδοση της απόφασης. Το ερευνητικό μέτρο, πάντως, πρέπει να λαμβάνεται εντός 90 ημερών από τη λήψη της απόφασης εκτέλεσης (άρθρο 14).

Η διαδικασία διαβίβασης των στοιχείων στο κράτος έκδοσης περιγράφεται στο άρθρο 15, ενώ στο άρθρο 16 προβλέπεται η δυνατότητα άσκησης ενδίκων μέσων κατά της ΕΕΕ για ουσιαστικούς λόγους. Δυνατότητα αναβολής της ΕΕΕ προβλέπεται παράλληλα στο άρθρο 17, κυρίως για να μην παραβλαφθεί άλλη συναφής έρευνα, ενώ σε κάθε περίπτωση η αρχή εκτέλεσης οφείλει να ενημερώνει εντός επτά (7) ημερών την αρχή έκδοσης για την παραλαβή της ΕΕΕ, καθώς και για οποιαδήποτε ασάφεια ή παράλειψη ή αδυναμία τήρησης των διαδικασιών (άρθρο 18).

Με σκοπό την εύρυθμη λειτουργία της διαδικασίας θεσμοθετείται ποινική ευθύνη των υπαλλήλων του κράτους έκδοσης, οι οποίοι αποκτούν την ιδιότητα του υπαλλήλου κατ' άρθρο 13 α' του ΠΚ (άρθρο 19), όπως και αστική ευθύνη των υπαλλήλων του κράτους μέλους (άρθρο 20).

Η εκτέλεση της ΕΕΕ υπόκειται στην αρχή της εμπιστευτικότητας (άρθρο 21), ενώ λαμβάνεται μέριμνα για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά την εκτέλεση της διαδικασίας (άρθρο 22). Κατά κανόνα, η δαπάνη της διαδικασίας επιβαρύνουν το ελληνικό κράτος, εκτός αν πρόκειται για κάποια υπέρογκη δαπάνη, στην περίπτωση της οποίας εξετάζεται η δυνατότητα τροποποίησης της ΕΕΕ.

Στο κεφάλαιο Δ, διευκρινίζονται οι τρόποι μεταγωγής κρατουμένων στο κράτος έκδοσης (άρθρο 24) αλλά και στο κράτος εκτέλεσης για την εκτέλεση ερευνητικού μέτρου (άρθρο 25). Παράλληλα, βέβαια, υφίσταται και η δυνατότητα εξέτασης προσώπου με τηλεφωνική διάσκεψη (άρθρο 27), ενώ δύναται να εκδοθεί ΕΕΕ ειδικά με σκοπό τη διακρίβωση στοιχείων σχετικών με τραπεζικούς και χρηματοοικονομικούς λογαριασμούς (άρθρα 28 -29), είτε διαρκώς είτε για ορισμένο διάστημα (άρθρο 30).

Επιπροσθέτως, για την αποτελεσματικότητα της διαδικασίας, προβλέπεται και η δυνατότητα μυστικής έρευνας, εφόσον τηρούνται οι νόμιμες προϋποθέσεις (άρθρο 31).

Για τον ίδιο σκοπό, ορίζεται στο κεφάλαιο Ε' και η δυνατότητα άρσης του απόρρητου τηλεπικοινωνιών με την τεχνική βοήθεια, μάλιστα, άλλου κράτους μέλους (άρθρα 32-33), εφόσον τηρούνται οι διατάξεις του νόμου, ενώ στο κεφάλαιο ΣΤ', παρέχεται η δυνατότητα προσωρινής λήψης μέτρων (άρθρο 34), όταν η αρχή έκδοσης επιχειρεί να προλάβει την καταστροφή, μετατροπή, μεταφορά ή διάθεση ενός αποδεικτικού στοιχείου. Τέλος στο κεφάλαιο Ζ σχετικό με το νόμο είναι μόνο το άρθρο 35, όπου παρατίθενται οι μεταβατικές ρυθμίσεις κατά τις οποίες οι αιτήσεις αμοιβαίας συνδρομής που παραλαμβάνονται πριν τη δημοσίευση του παρόντος νόμου συνεχίζουν να διέπονται από το ν.δ. 4218/1961 (Α' 171), το ν. 1129/1981 (Α' 42) και τις σχετικές διατάξεις του ν. 2514/1997 (Α' 140), ενώ οι αποφάσεις για τη δέσμευση αποδεικτικών στοιχείων δυνάμει της απόφασης-πλαίσιο 2003/577/ΔΕΥ που παραλαμβάνονται πριν τη δημοσίευση του παρόντος νόμου διέπονται επίσης από την απόφαση-πλαίσιο. Συγχρόνως η παράγραφος 1 του άρθρου 11 εφαρμόζεται αναλόγως και για ΕΕΕ που εκδίδονται ύστερα από απόφαση δέσμευσης που λαμβάνεται δυνάμει της απόφασης-πλαίσιο 2003/577/ΔΕΥ.

Συμπερασματικά, ο νόμος 4489/2017 προσθέτει ακόμη ένα εργαλείο στις διωκτικές αρχές των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο χρησιμεύει για τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων για τη διαλεύκανση της

αλήθειας, ακόμη και σε εξαιρετικά πολύπλοκες περιπτώσεις, στις οποίες η συλλογή των αποδείξεων δεν μπορεί να υλοποιηθεί από τις διωκτικές αρχές ενός μόνο κράτους, γεγονός που επιτάσσει τη συναργασία των αρμόδιων αρχών στο πλαίσιο του παρόντος νόμου.

- **ΝΟΜΟΣ 4478/ΦΕΚ Α 91/23.06.2017**

I) Κύρωση και προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στη Σύμβαση της Βαρσοβίας της 16ης Μαΐου 2005 του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη νομιμοποίηση, ανίχνευση, κατάσχεση και δήμευση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, ενσωμάτωση της Α-Π 2003/577/ ΔΕΥ, της Α-Π 2005/212/ΔΕΥ, της Α-Π 2006/783/ΔΕΥ, όπως τροποποιήθηκε με την Α-Π 2009/299/ΔΕΥ, και της Οδηγίας 2014/42/ΕΕ, II) Προϋποθέσεις τοποθέτησης ανηλίκων σε ίδρυμα ή ανάδοχη οικογένεια από και προς κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης βάσει του άρθρου 56 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 2201/ 2003 του Συμβουλίου της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας, ο οποίος καταργεί τον Κανονισμό (ΕΚ) 1347/2000, III) Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2013/48/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Οκτωβρίου 2013, σχετικά με το δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας και διαδικασίας εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, καθώς και σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης τρίτου προσώπου σε περίπτωση στέρησης της ελευθερίας του και με το δικαίωμα επικοινωνίας με τρίτα πρόσωπα και με προξενικές αρχές κατά τη διάρκεια στέρησης της ελευθερίας, IV) Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2012/29/ΕΕ για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας και για την αντικατάσταση της Απόφασης - Πλαίσιο 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου και λοιπές διατάξεις.

Με τον πολυκλαδικό νόμο 4478/2017, ο οποίος δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ Α' 91/ 23.6.2017 επιχειρείται καταρχήν η προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στη Σύμβαση της Βαρσοβίας της 16^{ης} Μαΐου 2005 του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη νομιμοποίηση, ανίχνευση, κατάσχεση και δήμευση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.

Στο τμήμα που μας αφορά, δηλαδή για την ρύθμιση της ως άνω δήμευσης, στα άρθρα 2 και 3 προβλέπεται η διαδικασία δέσμευσης και δήμευσης περιουσιακών στοιχείων κατόπιν αιτήματος εκ μέρους κράτους – μέρους της Σύμβασης, με αρμοδιότητα του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών για την εξέταση της δήμευσης, και τον ορισμό του Υπουργείου Δικαιοσύνης ως Κεντρικής Αρχής για την παραλαβή και αποστολή σχετικών αιτημάτων (άρθρο 4). Συγχρόνως προβλέπεται η σύσταση κεντρικής υπηρεσίας για τη διαχείριση των δεσμευμένων και δημευμένων περιουσιακών στοιχείων (άρθρο 5), ενώ τροποποιείται και το άρθρο 76 του ΠΚ (άρθρο 6), το οποίο μεταξύ άλλων απαγορεύει τη δήμευση όταν πρόκειται να προκληθεί δυσανάλογη και ανεπανόρθωτη βλάβη στον καταδικασθέντα ή στην οικογένειά του.

Παράλληλα τροποποιούνται διατάξεις κυρίως του νόμου 3691/2008 περί ξεπλύματος βρώμικου χρήματος (άρθρο 7), στον οποίο μεταξύ άλλων προστίθεται διευκρίνιση ότι για την ύπαρξη υποτροπής σε εγκληματικές δραστηριότητες

λαμβάνονται υπόψη και αμετάκλητες καταδικαστικές αποφάσεις άλλων κρατών, ενώ επιβάλλεται όριο στην αξία της δήμευσης, το οποίο αντιστοιχεί στην αξία του προϊόντος του αδικήματος όταν αναμειγνύεται με περιουσία που προέρχεται από νόμιμες πηγές. Εξάλλου, προστίθεται και η δυνατότητα του Δημοσίου να αξιώσει από τον καταδικασθέντα κάθε άλλη περιουσία που είχε αποκτήσει με αξιόποιο τρόπο.

Σε κάθε περίπτωση, πάντως, η ελληνική πολιτεία διατηρεί το δικαίωμα επιφύλαξης σε ορισμένες διατάξεις της Σύμβασης, όπως ενδεικτικά την παροχή δυνατότητας παρακολούθησης τραπεζικών λογαριασμών (άρθρο 9).

Παρακάτω περιλαμβάνονται οι διατάξεις για την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων των δικαστικών αρχών των κρατών μελών της Ε.Ε. για τη δέσμευση και δήμευση περιουσιακών ή αποδεικτικών στοιχείων, ενώ ενσωματώνονται οι αποφάσεις πλαίσιο 2003/577/ΔΕΥ, 2005/212/ΔΕΥ, 2006/783/ΔΕΥ, και η Οδηγία 2014/42 ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό αναγνωρίζονται και εκτελούνται στην Ελλάδα από τις αρμόδιες δικαστικές αρχές οι αποφάσεις των αρμόδιων δικαστικών αρχών άλλων κρατών-μελών της Ε.Ε., που εκδίδονται στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας, με αντικείμενο: α) τη δέσμευση περιουσιακών και αποδεικτικών στοιχείων, με σκοπό την εν συνεχεία δήμευση των πρώτων ή την εξασφάλιση των δεύτερων και β) τη δέσμευση περιουσιακών στοιχείων (άρθρο 10, το οποίο περιλαμβάνει και τους λοιπούς ορισμούς).

Αναφορικά με το πεδίο εφαρμογής ορίζεται στο άρθρο 11 ότι η αναγνώριση και εκτέλεση της απόφασης δέσμευσης ή δήμευσης άλλου κράτους - μέλους της Ε.Ε. προϋποθέτει η πράξη για την οποία έχει εκδοθεί η απόφαση να συνιστά έγκλημα, για το οποίο χωρεί αντίστοιχα δέσμευση ή δήμευση, σύμφωνα με τους ελληνικούς ποινικούς νόμους, ανεξαρτήτως του νομικού χαρακτηρισμού της από το κράτος έκδοσης. Επίσης ορίζεται ότι η αναγνώριση και η εκτέλεση της απόφασης δέσμευσης ή δήμευσης επιτρέπεται χωρίς έλεγχο του διττού αξιόποινου για συγκεκριμένες σοβαρές αξιόποινες πράξεις, όπως αυτές ορίζονται από το δίκαιο του κράτους έκδοσης, εφόσον τιμωρούνται στο κράτος αυτό με στερητική της ελευθερίας ποινή το ανώτατο όριο της οποίας είναι τουλάχιστον τρία (3) έτη.

Στο Β' κεφάλαιο ορίζεται η αρμοδιότητα του ανακριτή, του εισαγγελέα ή της αρμόδιας δικαστικής αρχής που εξέδωσε την απόφαση δέσμευσης, για τη διαβίβαση μιας απόφασης δέσμευσης στην αρμόδια αρχή εκτέλεσης άλλου κράτους μέλους της ΕΕ (άρθρο 12), ενώ ο ανακριτής είναι αρμόδιος για την εκτέλεση μιας απόφασης δέσμευσης άλλου κράτους.

Στη συνέχεια αναλύεται η διαδικασία διαβίβασης, αναγνώρισης και εκτέλεσης μιας απόφασης δέσμευσης άλλου κράτους (άρθρα 13-14), ενώ ορίζονται και οι λόγοι για τους οποίους ο αρμόδιος ανακριτής δικαιούται να αρνηθεί την αναγνώριση ή εκτέλεση απόφασης δέσμευσης, κυρίως για λόγους ελλείψεων του απαιτούμενου πιστοποιητικού, ή λόγω ασυλίας, ή εφαρμογής της αρχής *ne bis in idem* (άρθρο 15). Αναβολή της εκτέλεσης υπό προϋποθέσεις είναι επιτρεπτή (άρθρο 16).

Όσον αφορά τη διάρκεια της δέσμευσης, προβλέπεται στο άρθρο 17 ότι το περιουσιακό στοιχείο παραμένει υπό δέσμευση μέχρι να δοθεί οριστική απάντηση στην αίτηση που υποβάλλεται κατ' άρθρο 13 παρ. 2, χωρίς να αποκλείεται ο περιορισμός της διάρκειας κατόπιν διαβούλευσης.

Κατά της απόφασης δέσμευσης παρέχεται η δυνατότητα άσκησης ενδίκων μέσων ενώπιον του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών του τόπου εκτέλεσης, και δη αντιρρήσεων, εντός είκοσι (20) ημερών, διά των οποίων προβάλλονται

νομικοί λόγοι ως προς την εκτελεστικότητα της απόφασης, ενώ ουσιαστικοί λόγοι προβάλλονται μόνο ενώπιον του δικαστηρίου του κράτους έκδοσης (άρθρο 18).

Ας σημειωθεί, επίσης, ότι σε περίπτωση ζημιάς του διαδίκου, προβλέπεται η επιστροφή καταβληθέντων ποσών (άρθρο 19), όπως και αποζημίωση (άρθρο 28).

Στο κεφάλαιο Γ εντάσσεται η διαδικασία διαβίβασης αναγνώρισης και εκτέλεσης αποφάσεων δήμευσης άρθρα (20-22), ενώ ο Εισαγγελέας Εφετών αρνείται την αναγνώριση και εκτέλεσης της απόφασης, ιδίως όταν το προβλεπόμενο πιστοποιητικό είναι ελλιπές, όταν η εκτέλεση θα παραβίαζε την αρχή *ne bis in idem*, ή σε περιπτώσεις στις οποίες η απόφαση δεν συνδέεται με πράξη που συνιστά αδίκημα, εκτός αν πρόκειται φορολογικά και τελωνειακά αδικήματα (βλ το άρθρο 23 για πλήρη καταγραφή των περιπτώσεων). Αναβολή της εκτέλεσης επιτρέπεται υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 24, όπως και η δυνατότητα ενδίκων μέσων κατά της εισαγγελικής διάταξης περί δήμευσης (άρθρο 25).

Στο άρθρο 27 παρατίθεται ο τρόπος διάθεσης των δημευμένων περιουσιακών στοιχείων, ενώ τα έξοδα της εκτέλεσης βαρύνουν την Ελλάδα, εκτός αν προταθεί από τον Εισαγγελέα ο επιμερισμός των δαπανών με το κράτος έκδοσης, λόγω υπέρογκων εξόδων.

Στις τελικές διατάξεις διευκρινίζεται ότι διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες ή ρυθμίσεις μεταξύ Ελλάδας και κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν θίγονται από τις ρυθμίσεις του παρόντος μέρους στο μέτρο που συμβάλλουν στην απλούστευση ή την περαιτέρω διευκόλυνση της διαδικασίας αναγνώρισης και εκτέλεσης των αποφάσεων δέσμευσης και δήμευσης (άρθρο 30).

Τέλος τροποποιούνται οι σχετικές διατάξεις του ΚΠΔ με την προσθήκη του άρθρου 552Α, για την εκτέλεση της ποινής της δήμευσης, το οποίο ορίζει ότι αν η δήμευση αφορά απαίτηση, ο εισαγγελέας του δικαστηρίου ή του δικαστικού συμβουλίου που εξέδωσε τη σχετική απόφαση ή βούλευμα, αντίστοιχα, επιμελείται της άμεσης λήψης των αναγκαίων αναγκαστικών μέτρων από τον διευθυντή του δημόσιου ταμείου, κατ' εφαρμογή του Κώδικα Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων, εκτός αν ειδική διάταξη ορίζει διαφορετικά. Αν η δήμευση αφορά ακίνητο, ο εισαγγελέας του δικαστηρίου ή του δικαστικού συμβουλίου που εξέδωσε τη σχετική απόφαση ή βούλευμα, αντίστοιχα, κοινοποιεί αντίγραφο τους στον αρμόδιο φύλακα μεταγραφών ή προϊστάμενο του κτηματολογικού γραφείου, ο οποίος υποχρεούται να προβεί την ίδια ημέρα σε σχετική σημείωση στα οικεία βιβλία και να αρχειοθετήσει το έγγραφο που του κοινοποιήθηκε, αν δε η απόφαση ή το βούλευμα είναι αμετάκλητα, να τα μεταγράψει.

Στο τελευταίο άρθρο που αφορά την ποινική νομοθεσία για το εξεταζόμενο ζήτημα δημεύσεων ολοκληρώνεται η ενσωμάτωση των ρυθμίσεων για τη δήμευση με την υποχρέωση συλλογής και τήρησης στατιστικών δεδομένων σχετικά με τις αποφάσεις και την αξία των περιουσιακών στοιχείων δήμευσης, από όλες τις εμπλεκόμενες δημόσιες αρχές.

Σε τελική ανάλυση το εξεταζόμενο τμήμα του νόμου ρυθμίζει διαδικαστικές λεπτομέρειες στα ζητήματα δημεύσεων, που επιβάλλονται σε πολύπλοκες υποθέσεις, στις οποίες ο τόπος τέλεσης μιας σοβαρής αξιόποινης πράξης διαφέρει με τον τόπο ύπαρξης του εμμέσως παρανόμως αποκτηθέντος περιουσιακού στοιχείου, γεγονός που επέβαλε τη διακρατική συνεργασία και την ενσωμάτωση των αντίστοιχων διατάξεων της Σύμβασης της Βαρσοβίας.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

Επιμέλεια: Ελισάβετ Αλαγιαλόγλου, Μέλος της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (Α.Ε.Π.Π.) , Μ2R Δημόσιο
Δίκαιο, ΜΔΕ Δίκαιο Ανταγωνισμού

- **Τροποποίηση του Ν. 4412/2016 με τις διατάξεις των άρθρων 43 του Ν. 4487/17, 87 του Ν. 4478/17, 39 του Ν.4488/17 και 20, 22, 23, 27, 28 του Ν. 4491/2017**

I. Σύμφωνα με το άρθρο 87 του Ν. 4478/2017 (ΦΕΚ Α 91/23-06-2017), τροποποιείται το άρθρο 348 παρ. 4 Ν. 4412/2016 σχετικά την απονομή σε μέλος της ΑΕΠΠ προσωρινών καθηκόντων Προέδρου μέχρι το διορισμό νέου, το οποίο θα είναι είτε το αρχαιότερο μέλος κατά την έννοια της υπηρεσίας στην Αρχή, είτε επικουρικά το αρχαιότερο κατά ηλικία μέλος. Επίσης, με το ίδιο άρθρο προστίθεται στο άρθρο 372 παρ. 4 του Ν. 4412/2016 διάταξη σύμφωνα με την οποία, κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 52 του π.δ. 18/1989 (Α` 8), η αίτηση αναστολής γίνεται δεκτή εφόσον πιθανολογείται σοβαρά η παράβαση κανόνα του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του εσωτερικού δικαίου και η αναστολή είναι αναγκαία για να αρθούν τα δυσμενή από την παράβαση αποτελέσματα ή να αποτραπεί η ζημία των συμφερόντων του αιτούντος. Ομοίως, η αίτηση μπορεί να απορριφθεί αν, από τη στάθμιση της βλάβης του αιτούντος, των συμφερόντων τρίτων και επιτακτικών λόγων γενικού δημοσίου συμφέροντος, κρίνεται ότι οι αρνητικές συνέπειες από την αποδοχή θα είναι σοβαρότερες από την ωφέλεια του αιτούντος. Στην ίδια διάταξη, ρυθμίστηκαν δικονομικά ζητήματα σχετικά με την προθεσμία έκδοσης δικαστικής απόφασης επί της αίτησης αναστολής και την ανασταλτική δύναμη αυτής από την άσκησή της. Επιπλέον, τροποποιήθηκε εκ νέου η ημερομηνία έναρξης ισχύος των διατάξεων του Βιβλίου IV (άρθρα 345 έως 374) ορίζοντας ότι οι ως άνω διατάξεις καταλαμβάνουν διαφορές που αναφύονται από πράξεις ή παραλείψεις, οι οποίες εκδίδονται ή συντελούνται από την αναθέτουσα αρχή στο πλαίσιο διαγωνιστικής διαδικασίας που ξεκινά: α) για τις δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών και προμηθειών, μετά την 26η Ιουνίου 2017, β) για τις δημόσιες συμβάσεις δημοσίων έργων και μελετών και τις συμβάσεις παραχώρησης με εκτιμώμενη αξία άνω των πέντε εκατομμυρίων διακοσίων είκοσι πέντε χιλιάδων (5.225.000) ευρώ (χωρίς ΦΠΑ), μετά την 1η Ιανουαρίου 2018 και γ) για τις δημόσιες συμβάσεις δημοσίων έργων και μελετών και τις συμβάσεις παραχώρησης με εκτιμώμενη αξία από εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ έως τα πέντε εκατομμύρια διακόσιες είκοσι τέσσερις χιλιάδες εννιακόσια ενενήντα εννέα (5.224.999) ευρώ, μετά την 1η Μαρτίου 2018 ενώ μέχρι τότε ορίσθηκε ότι οι ως άνω διαφορές διέπονται από τις διατάξεις του ν. 3886/2010 (Α` 173). Η παρούσα παράγραφος απέκτησε αναδρομική ισχύ από την 26η Ιουνίου 2017.

II. Με το άρθρο 43 του Ν. 4487/2017 (ΦΕΚ Α' 116/09-08-2017), τροποποιήθηκαν διατάξεις του Ν. 4412/2016 και προστέθηκαν νέες ρυθμίσεις, για θέματα σχετικά με την οικονομική διαχείριση της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (εφεξής ΑΕΠΠ), τις αποσπάσεις και μετατάξεις για την κάλυψη άμεσων αναγκών της ΑΕΠΠ, τις περιπτώσεις μη εφαρμογής της διαδικασίας προσφυγής για την κήρυξη ακυρότητας καταρτισθείσας σύμβασης όπως και σχετικά με τη μετάθεση της έναρξης ισχύος των διατάξεων του Βιβλίου IV (άρθρα 345 έως 374) του ως άνω νόμου αναλόγως του είδους της υπό ανάθεση σύμβασης. Πιο συγκεκριμένα, ορίσθηκε ο κύριος διατάκτης, η αρμόδια

οικονομική υπηρεσία και ο προϋπολογισμός που θα βαρύνεται με τις δαπάνες της ΑΕΠΠ που θα προκύψουν έως τις 31/12/2017 ενώ από 01-01-2018 προβλέφθηκε η μεταβολή των ως άνω σύμφωνα με τον Ειδικό Κανονισμό Οικονομικής Διαχείρισης της ΑΕΠΠ (π.δ. 58/2017, Α' 88). Επιπλέον, καθορίσθηκαν διαφορετικές ημερομηνίες έναρξης ισχύος των διατάξεων του Βιβλίου ΙV του Ν. 4412/2016 σχετικά με την έννομη προστασία επί διαφορών που ανακύπτουν από την ανάθεση δημόσιων συμβάσεων εκτιμώμενης αξίας άνω των 60.000 ευρώ. Ήτοι, ορίστηκε ότι : «7. Οι διατάξεις του Βιβλίου ΙV (άρθρα 345 έως 374) διέπουν τις διαφορές που αναφέρονται από πράξεις ή παραλείψεις, οι οποίες εκδίδονται ή συντελούνται από αναθέτουσες αρχές/ αναθέτοντες φορείς, στο πλαίσιο διαδικασίας σύναψης σύμβασης, η οποία εκκινεί, κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 61,120, 290 και 330 του παρόντος: α) για τις δημόσιες συμβάσεις γενικών υπηρεσιών και τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών, μετά την 26η Ιουνίου 2017, β) για τις δημόσιες συμβάσεις έργων και τις δημόσιες συμβάσεις εκπόνησης μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, με εκτιμώμενη αξία σύμβασης (χωρίς Φ.Π.Α.) ίση ή ανώτερη από τα ισχύοντα κατώτατα όρια, μετά την 1η Ιανουαρίου 2018 ενώ μέχρι τότε οι ως άνω διαφορές συνεχίζουν να διέπονται από τις διατάξεις του ν. 3886/2010 (Α` 173). Η εφαρμογή της τελευταίας αυτής ρύθμισης επεκτάθηκε και στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων παραχώρησης έργων και υπηρεσιών με εκτιμώμενη αξία σύμβασης ίση ή ανώτερη από το κατώτατο όριο του άρθρου 1 παρ. 2 περίπτωση α` του ν. 4413/2016 (Α` 148), όπως ισχύει κάθε φορά, γ) για τις δημόσιες συμβάσεις έργων και τις δημόσιες συμβάσεις εκπόνησης μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, με εκτιμώμενη αξία σύμβασης (χωρίς Φ.Π.Α.) ανώτερη των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ και κατώτερη από τα όρια των άρθρων 5 και 235 του παρόντος, όπως ισχύουν κάθε φορά, μετά την 1η Μαρτίου 2018. Μέχρι τότε για τις ως άνω διαφορές εφαρμόζεται το άρθρο 127, σε συνδυασμό με το άρθρο 376 παράγραφος 12 του παρόντος. Τα προηγούμενα εδάφια της υπό γ) στοιχείο περίπτωσης εφαρμόζονται και στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων παραχώρησης έργων και υπηρεσιών με εκτιμώμενη αξία κατώτερη από το όριο του άρθρου 1 παρ. 2 περίπτωση α` του ν. 4413/2016 (Α` 148), όπως ισχύει κάθε φορά. Η εν λόγω ρύθμιση αναδρομική ισχύ από την 26η Ιουνίου 2017.

III. Με το άρθρο 39 του Ν. 4488/2017 (ΦΕΚ Α 137/ 13-09-2017) προστέθηκε ένας επιπλέον λόγος αποκλεισμού από τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων, όταν η αναθέτουσα αρχή γνωρίζει ή μπορεί να αποδείξει με τα κατάλληλα μέσα ότι σε βάρος του οικονομικού φορέα έχουν επιβληθεί πράξεις επιβολής προστίμου από τα αρμόδια όργανα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ) για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στην ως άνω διάταξη. Σημειώνεται ότι ο ως άνω λόγος αποκλεισμού δεν εφαρμόζεται όταν η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης χωρίς ΦΠΑ είναι ίση ή κατώτερη από το ποσό των είκοσι χιλιάδων.

IV. Με το άρθρο 20 του Ν.4491/ 2017 (ΦΕΚ 152/Α/13-10-2017) απαλείφθηκε το στάδιο της αίτησης θεραπείας που προβλεπόταν κατά το άρθρο 174 του Ν. 4412/2016 σε περίπτωση απόρριψης (ρητής ή σιωπηρής) της προβλεπόμενης ένστασης, και πλέον ο ενδιαφερόμενος μπορεί να προσφύγει στο αρμόδιο δικαστήριο. Ο Υπουργός ή το αρμόδιο όργανο μπορούν να κάνουν δεκτή την ένσταση και μετά την προβλεπόμενη στην παρ. 2 προθεσμία των 3 μηνών και μέχρι τη συζήτηση της υπόθεσης στο δικαστήριο, οπότε και απαιτείται αποδοχή της από τον ενιστάμενο εντός μηνός από την κοινοποίησή της, με παραίτησή του από το δικαίωμα άσκησης προσφυγής και από τυχόν ασκηθείσα

προσφυγή του. Επίσης, κατ' εξαίρεση από τον κανόνα της μη αναστολής των προθεσμιών άσκησης διοικητικών προσφυγών, οι προθεσμίες του παρόντος άρθρου, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι προθεσμίες που τάσσονται στα όργανα του εργοδότη και της διοίκησης, αναστέλλονται κατά το μήνα Αύγουστο, σύμφωνα με την παρ. 15.

V. Με το άρθρο 22 του Ν.4491/ 2017 (ΦΕΚ 152/Α/13-10-2017) τροποποιήθηκε το άρθρο 198 Ν.4412/2016 και ορίστηκε η νέα διαδικασία υποβολής ένστασης όπως περιγράφηκε συνοπτικά ανωτέρω. Δηλαδή, και σ' αυτή την περίπτωση καταργείται η δυνατότητα άσκησης αίτησης θεραπείας, ενώ διατηρείται μόνο το δικαίωμα ένστασης (ενδικοφανούς προσφυγής) ενώπιον του Υπουργού Υποδομών ή του αρμόδιου κατά περίπτωση οργάνου μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία 2 μηνών και σε περίπτωση ρητής ή σιωπηρής απόρριψης, δίνεται το δικαίωμα προσφυγής στο αρμόδιο δικαστήριο. Ο Υπουργός ή το αρμόδιο όργανο μπορούν να κάνουν δεκτή την ένσταση και μετά την ανωτέρω προθεσμία, μέχρι τη συζήτηση της υπόθεσης στο δικαστήριο, οπότε και απαιτείται αποδοχή της από τον ενιστάμενο εντός μηνός από την κοινοποίησή της, με παραίτησή του από το δικαίωμα άσκησης προσφυγής και από τυχόν ήδη ασκηθείσα προσφυγή του. Επίσης, ομοίως ισχύει η αναστολή των προθεσμιών κατά τον μήνα Αύγουστο.

VI. Το άρθρο 23 του Ν.4491/ 2017 (ΦΕΚ 152/Α/13-10-2017) προσθέτει τρεις παραγράφους στο άρθρο 376 του Ν. 4412/2016, ορίζοντας ότι το άρθρο 175 του Ν. 4412/2016 στις οποίες ρυθμίζει ότι ο ν. 4412/2016 εφαρμόζεται και για τις διαφορές που ανακύπτουν από συμβάσεις έργων και μελετών που συνήφθησαν πριν την έναρξη ισχύος του ίδιου νόμου, ενώ σε περίπτωση ενστάσεων και αιτήσεων θεραπείας που ασκήθηκαν έως την 01/11/2017, ή ακόμα δεν παρήλθε η προθεσμία άσκησης τους, εφαρμοστέο δίκαιο είναι το ισχύον κατά το χρόνο έκδοσης της προσβαλλόμενης πράξης. Τέλος, οι πράξεις με τις συγκροτήθηκαν αποφαινόμενα ή γνωμοδοτικά όργανα επί αιτήσεων θεραπείας εξακολουθούν να ισχύουν και τα όργανα αυτά επιλαμβάνονται εφεξής των προβλεπόμενων στα άρθρα 174 και 198 ενστάσεων.

VII. Με το άρθρο 27 του Ν. 4491/ 2017 (ΦΕΚ 152/Α/13-10-2017) αντικαθίσταται το δεύτερο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 372 του ν. 4412/2016 προβλέποντας ότι η αίτηση αναστολής κατατίθεται στο αρμόδιο δικαστήριο μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών από την έκδοση της απόφασης επί της προδικαστικής προσφυγής και συζητείται το αργότερο εντός τριάντα (30) ημερών από την κατάθεσή της ενώ με το άρθρο 28 προστέθηκε παράγραφος στο άρθρο 379 του ν. 4412/2016 με την οποία ορίζεται ότι προσφυγές ή αγωγές, που έχουν κατατεθεί μέχρι την 1.11.2017, δικάζονται από το Δικαστήριο, στο οποίο έχουν κατατεθεί ενώ εξαιρετικά, όσες από αυτές εκκρεμούν στο πολιτικό Πενταμελές Εφετείο αλλά δεν είναι εγγεγραμμένες στο πινάκιο γιατί έχει ματαιωθεί η συζήτησή τους, όταν επαναφερθούν για συζήτηση, θα εισαχθούν στο πολιτικό Τριμελές Εφετείο.

- **ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 58 ΦΕΚ Α 88/20.06.2017**

Ειδικός Κανονισμός Οικονομικής Διαχείρισης της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών

- **ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 57/ΦΕΚ Α 88/20.06.2017**

Οργανισμός της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών.

- **ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 39/ΦΕΚ Α 64/04.05.2017**

Κανονισμός εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών ενώπιον της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών

- **ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 38/ΦΕΚ Α 63/04.05.2017**

Κανονισμός Λειτουργίας της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών

Επισκόπηση των π.δ. 38/2018, π.δ. 39/2017, π.δ. 57/2017, π.δ. 58/2017

Με το π.δ. 38/2017 (ΦΕΚ Α' 63/04-05-2017), τέθηκαν οι κανόνες λειτουργίας της ΑΕΠΠ και ειδικότερα ρυθμίστηκαν τα σχετικά με τη διαδικασία συνεδριάσεων της Ολομέλειας ή των κλιμακίων της Αρχής, τις αρμοδιότητες του Προέδρου, την κατανομή των προδικαστικών προσφυγών στα κλιμάκια, τυχόν κωλύματα μελών, τη διαδικασία λήψης αποφάσεων και λοιπά στοιχεία, ενώ με το π.δ. 39/2017 (ΦΕΚ Α' 64/04-05-2017), ρυθμίστηκε η διαδικασία και τα αποτελέσματα άσκησης προσφυγής ενώπιον της Αρχής από κάθε ενδιαφερόμενο που είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση του νόμου 4412/2016 και υπέστη ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής κατά παράβαση νόμου. Επιπλέον, το π.δ. 57/2017 (ΦΕΚ Α 88/20-06-2017) όρισε τη διοικητική διάρθρωση της ΑΕΠΠ, τις αρμοδιότητές της, καθώς και τις οργανικές θέσεις και τα προσόντα του προσωπικού της, ενώ το π.δ. 58/2017 (ΦΕΚ Α 88/20-06-2017) ρύθμιζε την οικονομική διαχείριση της ΑΕΠΠ, όρισε τους πόρους και τις δαπάνες της Αρχής και καθόρισε εν γένει τον τρόπο διάθεσης των πιστώσεών της και διενέργειας των κάθε είδους δαπανών της.

ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

- **ΝΟΜΟΣ 4469/ΦΕΚ 62/03.05.2017**

Εξωδικαστικός μηχανισμός ρύθμισης οφειλών επιχειρήσεων και άλλες διατάξεις

Το ως άνω νομοθετικό κείμενο (εφεξής χάριν συντομίας ο Νόμος) τέθηκε σε ισχύ στις 3.8.2017, καθώς τότε παρήλθε η τρίμηνη προθεσμία που ορίζει το άρθρο 23 του ίδιου νόμου, και αναμένεται να παραμείνει σε ισχύ ως τις 31.12.2018. Πρόκειται για μια νέα εξωδικαστική, κατά βάση, συλλογική διαδικασία ρύθμισης και διευθέτησης των οφειλών επιχειρήσεων, με την οποία ρυθμίζονται οι οικονομικές υποχρεώσεις βιώσιμων επιχειρήσεων, μέσω της κατάρτισης συμφωνίας ρύθμισης οφειλών με την πλειοψηφία των πιστωτών τους. Ο εξωδικαστικός μηχανισμός ρύθμισης οφειλών έχει συναινετικό χαρακτήρα και στηρίζεται στην κοινή βούληση οφειλέτη και πιστωτών να ρυθμίσουν τις οφειλές της επιχείρησης.

Η αίτηση υπαγωγής στη διαδικασία υποβάλλεται στην Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους (εφεξής «Ε.Γ.Δ.Ι.Χ.»), μέσω ειδικής ηλεκτρονικής πλατφόρμας. Δυνατότητα να υπαγωγής έχουν φυσικά και νομικά πρόσωπα,

που αποκτούν εισόδημα από εμπορική δραστηριότητα εφόσον διαθέτουν φορολογική κατοικία στην Ελλάδα και διαθέτουν πτωχευτική ικανότητα. Τη διαδικασία, όμως, δύναται να την εκκινήσει πέρα από τον οφειλέτη και κάποιος εκ των πιστωτών αυτού. Στη δεύτερη περίπτωση η διαδικασία ξεκινάει με την κοινοποίηση στον οφειλέτη έγγραφης δήλωσης του πιστωτή που τον καλεί να υπαχθεί στις διατάξεις του Νόμου, η οποία κοινοποιείται με επιμέλεια του τελευταίου και στην Ε.Γ.Δ.Ι.Χ. Η αίτηση του οφειλέτη θα πρέπει να υποβληθεί εντός δύο (2) μηνών από την ως άνω κοινοποίηση. Ο πιστωτής που προσκάλεσε τον οφειλέτη να εκκινήσει τη διαδικασία, λογίζεται ως συμμετέχων σε αυτή. Αν ο οφειλέτης δεν υποβάλλει αίτηση εντός του διμήνου, δε δικαιούται να εκκινήσει ο ίδιος τη διαδικασία υπαγωγής του στον Νόμο μεταγενέστερα, εκτός εάν προσκληθεί εκ νέου από τους πιστωτές. Η πορεία της διαδικασίας ακολουθεί και στις δύο περιπτώσεις τα ίδια στάδια. Σε κάθε περίπτωση η αίτηση υποβάλλεται άπαξ και η υποβολή δεύτερης αίτησης από τον ίδιο οφειλέτη αποκλείεται (βλ. άρθρο 4 παρ. 1 Ν. 4469/2017).

Απαραίτητη προϋπόθεση για την υποβολή αίτησης είναι ο έλεγχος συνδρομής των κριτηρίων επιλεξιμότητας (βλ. άρθρο 3 Ν. 4469/2017). Συνοπτικά ο οφειλέτης, για να κριθεί επιλέξιμος, πρέπει να: (α) παρουσιάζει θετικό καθαρό αποτέλεσμα ο οφειλέτης σε μία τουλάχιστον από τις τελευταίες τρεις χρήσεις πριν την υποβολή της αίτησης, (β) έχει, κατά την 31η Δεκεμβρίου 2016, οφειλή, σε καθυστέρηση τουλάχιστον 90 ημερών, προς χρηματοδοτικό φορέα από δάνειο ή πίστωση ή οφειλή που ρυθμίστηκε μετά την 1η Ιουλίου 2016 ή ληξιπρόθεσμες οφειλές προς τη Φορολογική Διοίκηση ή προς Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης ή προς άλλο Ν.Π.Δ.Δ. (περιλαμβανομένων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης) ή βεβαιωμένη μη πληρωμή επιταγών λόγω μη επαρκούς υπολοίπου κατά το άρθρο 40 του ν. 5960/1933 ή διαταγές πληρωμής ή δικαστικές αποφάσεις λόγω ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων, (γ) έχει προς ρύθμιση οφειλές που υπερβαίνουν συνολικά το ποσό των 20.000 €, (δ) έχει βιώσιμη επιχείρηση, δηλαδή επιχείρηση που έχει την ικανότητα να διατηρηθεί στην αγορά που δραστηριοποιείται, που μπορεί να συνεχίσει την επιχειρηματική της δραστηριότητα και να δημιουργήσει κέρδη στο μέλλον (βλ. Αιτιολογική Έκθεση του Νόμου, σελ. 1: «Βασικός σκοπός του νέου εξωδικαστικού μηχανισμού είναι η διάσωση των βιώσιμων επιχειρήσεων»). Τα στοιχεία που αποδεικνύουν τη βιωσιμότητα πρέπει να υποβάλλονται από τον οφειλέτη με την αίτησή του και την περιλαμβανόμενη σε αυτή πρόταση ρύθμισης των οφειλών του. Η βιωσιμότητα της επιχείρησης του οφειλέτη θα ελεγχθεί και από τους πιστωτές, οι οποίοι, εφόσον συγκεντρώνουν το 1/3 του συνόλου των απαιτήσεων, μπορούν να αναθέσουν τον έλεγχο σε εμπειρογνώμονα. Στην περίπτωση που η αιτούσα επιχείρηση έχει συνολικές οφειλές άνω των 2.000.000 € ή κύκλο εργασιών, κατά την προηγούμενη της υποβολής της αίτησης χρήση, άνω των 2.500.000 €, ο διορισμός εμπειρογνώμονα είναι υποχρεωτικός, (ε) μην έχει καταδικαστεί αμετάκλητα για αξιόποινη πράξη που συνδέεται με την επιχειρηματική δραστηριότητα (αρνητική προϋπόθεση υπαγωγής, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 3 περ. δ' του Ν. 4469/2017).

Στη ρύθμιση υπάγονται όλες οι χρηματικές απαιτήσεις των πιστωτών (ιδιωτών και Δημοσίου) της επιχείρησης. Ωστόσο, προβλέπονται στο Νόμο συγκεκριμένες κατηγορίες απαιτήσεων, οι οποίες εξαιρούνται από τη διαδικασία του εξωδικαστικού μηχανισμού (βλ. άρθρο 2 παρ. 4, 6, 7 Ν. 4469/2017), και δε συμμετέχουν με κανένα τρόπο σε κανένα στάδιο της διαδικασίας.

Για να προχωρήσει η διαδικασία της εξωδικαστικής ρύθμισης, ο Νόμος θέτει ως προϋπόθεση ένα ελάχιστο ποσοστό απαρτίας πιστωτών, το οποίο ανέρχεται σε 50% των συνολικών απαιτήσεων έναντι της επιχείρησης (βλ. άρθρα 1 παρ. 2 περ. στ' και 8 παρ. 3 Ν. 4469/2017). Αν δεν συγκεντρωθεί το απαιτούμενο ποσοστό απαρτίας των πιστωτών, η διαδικασία περατώνεται αυτόματα ως άκαρπη. Ωστόσο, αν εκδηλώσουν ενδιαφέρον συμμετοχής στη διαδικασία

πιστωτές που εκπροσωπούν το 50% των απαιτήσεων της επιχείρησης, η διαδικασία προχωρά κανονικά και υπάρχει το ενδεχόμενο κατάρτισης δεσμευτικής συμφωνίας ακόμα και για τις απαιτήσεις πιστωτών που δεν συμμετείχαν στη διαδικασία.

Πάντως, η δέσμευση των πιστωτών που δεν συμμετείχαν τελεί υπό την προϋπόθεση ότι η συμφωνία θα επικυρωθεί από το Δικαστήριο (Πολυμελές Πρωτοδικείο της έδρας του οφειλέτη), σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στο Νόμο. Για τον υπολογισμό της ως άνω απαρτίας δεν λαμβάνονται υπόψη απαιτήσεις προσώπων συνδεδεμένων με τον οφειλέτη [βλ. άρθρο 1 παρ. 2 περ. ι' Ν. 4469/2017]. Επίσης, για τον υπολογισμό της απαρτίας δεν λαμβάνονται υπόψη οι απαιτήσεις που εξαιρούνται από τη διαδικασία του εξωδικαστικού μηχανισμού. Ειδικά, πάντως, για τις απαιτήσεις των συνδεδεμένων προσώπων με τον οφειλέτη, διευκρινίζεται ότι αυτές δεν συμμετέχουν στην απαρτία, αλλά μπορούν να ρυθμίζονται με τη σύμβαση αναδιάρθρωσης οφειλών (βλ. Αιτιολογική Έκθεση του Ν. 4469/2017, σελ. 3).

- **ΝΟΜΟΣ 4481 ΦΕΚ Α 100/20.07.2017**

Συλλογική διαχείριση δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων, χορήγηση πολυεδαφικών αδειών για επιγραμμικές χρήσεις μουσικών έργων και άλλα θέματα αρμοδιότητας Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.

- **ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ 28763 οικ./ΦΕΚ Β 1780/23.05.2017**

Θέσπιση Κώδικα Δεοντολογίας Διαχειριστών Αφερεγγυότητας.

Το ως άνω νομοθετικό κείμενο θεσπίζει για πρώτη φορά ομοιόμορφους κανόνες συμπεριφοράς που πρέπει να τηρούνται από όλους τους Διαχειριστές Αφερεγγυότητας, οι οποίοι έχουν λάβει, κατόπιν εξετάσεων, άδεια άσκησης επαγγέλματος και έχουν εγγραφεί στο Μητρώο Διαχειριστών Αφερεγγυότητας του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων {π.δ. 133/2016 για τη «Ρύθμιση του επαγγέλματος διαχειριστή αφερεγγυότητας» (Α' 242)}. Ο Κώδικας αυτός, συμπληρώνει τους κανόνες που θέτουν οι Κώδικες Δεοντολογίας των επιστημονικών και επαγγελματικών οργανώσεων στις οποίες ανήκουν, και σκοπεί στη διασφάλιση του κύρους του επαγγέλματος και στη διαρκή αναβάθμισή του. Περαιτέρω, η τήρησή του στοχεύει στη διασφάλιση της ποιότητας και διαφάνειας των παρεχόμενων από τους διαχειριστές αφερεγγυότητας υπηρεσιών, και αποτελεί εγγύηση της καλής εκτέλεσης, από αυτούς, του έργου που αναλαμβάνουν, ώστε να εξυπηρετούνται με τον καλύτερο τρόπο τα συμφέροντα των πιστωτών και του οφειλέτη. Η τήρηση του Κώδικα είναι υποχρεωτική και τυχόν παράβαση των διατάξεών του έχει ως συνέπεια πειθαρχική ευθύνη. Ο έλεγχος τήρησης του Κώδικα ανατίθεται στην Επιτροπή Διαχείρισης Αφερεγγυότητας και στα Πειθαρχικά Συμβούλια που προβλέπονται στο π.δ. 133/2016.

ΛΟΙΠΑ ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΑ

- **ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΔΕΠΕΑ/οικ.178581 ΦΕΚ Β 2367/12.07.2017**

Έγκριση Κανονισμού Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων

- **ΝΟΜΟΣ 4467/ΦΕΚ Α 56/13.04.2017**

Τροποποιήσεις διατάξεων της δασικής νομοθεσίας και άλλες διατάξεις

Με τις νέες διατάξεις μπορεί να υποβάλλονται ταυτόχρονα υπαγωγής σε πρόδηλο σφάλμα, αίτημα εξαγοράς ή έγκρισης επέμβασης και αντίρρηση

Βλ. και εγκύκλιο 158577/1580/4.7.2017

(Σημ: Αλέξανδρος Πασιατάς, Δημήτριος Φινοκαλιώτης)

- **ΝΟΜΟΣ 4485/ΦΕΚ Α 114/04.08.2017**

Οργάνωση και λειτουργία της ανώτατης εκπαίδευσης, ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις.

- **ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΔΔΠ0008701/0544Β/ΕΞ2017/ΦΕΚ Β 2042/14.06.2017**

Διαδικασία διεξαγωγής των δημοπρασιών (προφορικών και ηλεκτρονικών) για την παραχώρηση απλής χρήσης αιγιαλού, παραλίας, όχθης και παρόχθιας ζώνης μεγάλων λιμνών και πλεύσιμων ποταμών, η οποία προβλέπεται στις διατάξεις του άρθρου 13 του ν. 2971/2001 (ΦΕΚ Α' 285) όπως αυτό τροποποιήθηκε και ισχύει με το άρθρο 15 του ν. 4467/2017 (ΦΕΚ Α' 56)

- **ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 51/ΦΕΚ Α 82/09.06.2017**

Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της οδηγίας 2013/55/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ης Νοεμβρίου 2013 (ΕΕ L 354, σ. 132) «για την τροποποίηση της οδηγίας 2005/36/ΕΚ σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων (ΕΕ L 255, σ. 22) και του κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1024/2012 σχετικά με τη διοικητική συνεργασία μέσω του συστήματος πληροφόρησης της εσωτερικής αγοράς («κανονισμός ΙΜΙ», ΕΕ L 316, σ. 1)» και τροποποίηση του π.δ. 38/2010 (Α' 78).

- **ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ 41756 οικ./ΦΕΚ Β 1884/30.05.2017**

Διενέργεια πλειστηριασμού με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων.

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

- ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ 8592/ΦΕΚ Β 1750/19.05.2017

Απλούστευση της διαδικασίας έναρξης λειτουργίας τουριστικών καταλυμάτων.

- ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ οικ. 16228 ΦΕΚ Β 1723/18.05.2017

Απλούστευση και προτυποποίηση των διοικητικών διαδικασιών γνωστοποίησης λειτουργίας Καταστημάτων Υγειονομικού Ενδιαφέροντος, Θεάτρων και Κινηματογράφων

Συνεργάτες παρόντος δελτίου:

Έλσα Αλαγιαλόγλου, ΑΜΔΣΘ 9135

Νίνα Κακάλη, ΑΜΔΣΘ 9605

Βίκυ Κάργα- Καμπάνη, ΑΜΔΣΘ 10358

Αθανασία Κοσμίδου, ΑΜΔΣΘ 11821

Χρήστος Παπουτσής, ΑΜΔΣΘ 8005

Αλέξανδρος Πασιατάς, ΑΜΔΣΘ 10264

Αγάπη Τάτση, ΑΜΔΣΘ 11508

Ευανθία Τσουκνίδα, ΑΜΔΣΘ 11816

Δημήτρης Φινοκαλιώτης, ΑΜΔΣΘ 7894

Δήμος Ψαρρής, ΑΜΔΣΘ 8926

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ – ΚΩΔΙΚΩΝ – ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΔΙΚΑΣΤΙΚΟ ΜΕΓΑΡΟ
26^{ης} Οκτωβρίου 5, 4^{ος} Όροφος
Θεσσαλονίκη Τ.Κ. 546 26
Τηλ: 2310 542987, 2310 507404
Φαξ: 2310 553444
dsthe@otenet.gr